

Patron

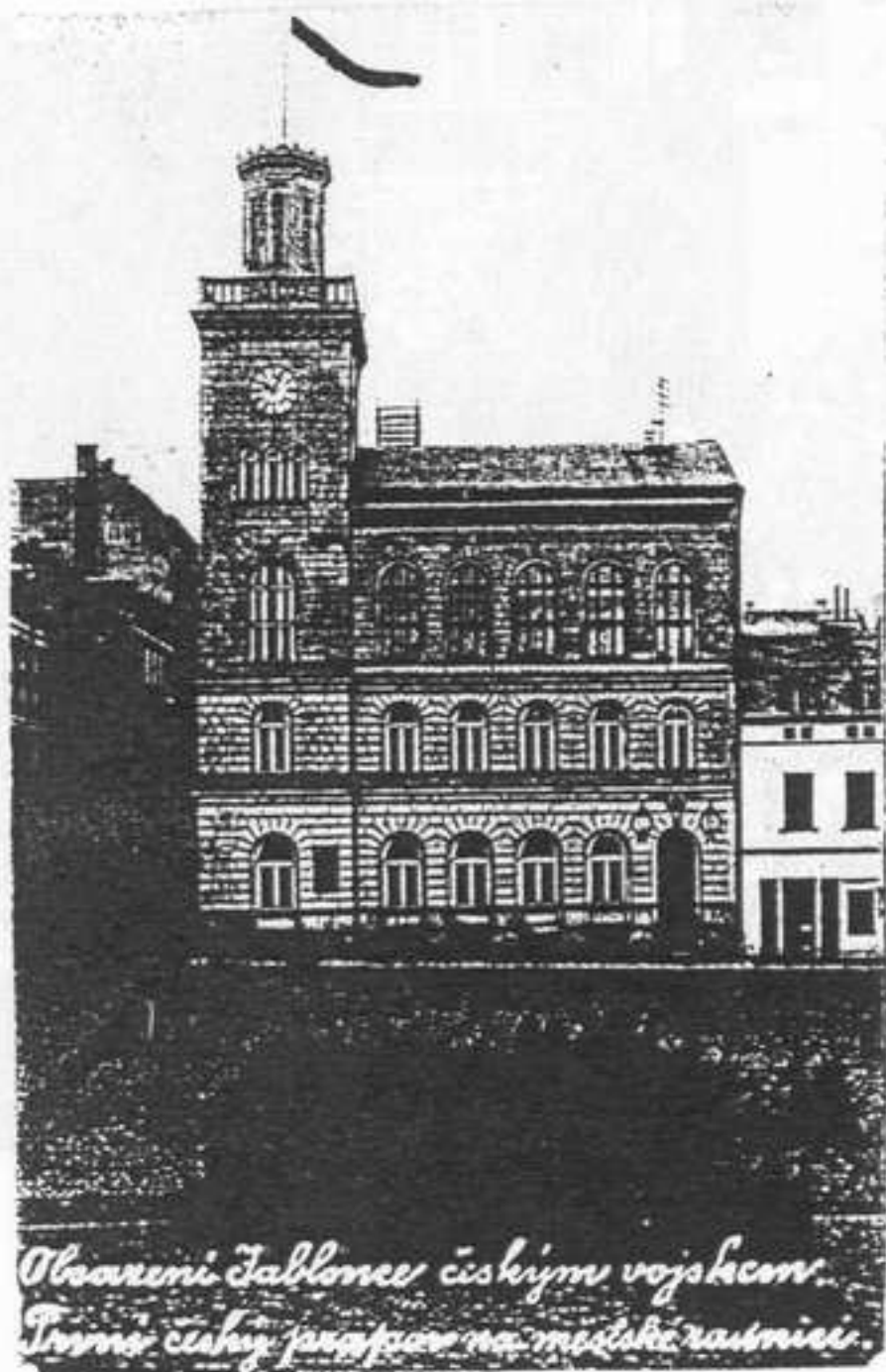
INFORMACE PŘÁTEL
POMNÍČKŮ A PAMÁTNÝCH MÍST
JIZERSKÝCH HOR

ZVLÁŠTNÍ
VYDÁNÍ

5 / 98

ZVLÁŠTNÍ
VYDÁNÍ

ROČNÍK 9

*Osvazení Jablonce českým vojskem.
První český praporek na městské radnici.*

Držíte v ruce zvláštní číslo našeho časopisu Patron, které je tentokrát věnováno 80. výročí ukončení I. světové války, války, která na mnoho let podstatně změnila životy a osudy našich lidí, způsobila definitivní rozpad Rakousko - Uherské monarchie a vytvořila tak podmínky pro vznik naší Československé republiky.

Války jako boje lidí mezi sebou se táhnou jako černý stín v celé historii vývoje lidského společenství. Už v době kamenné musel člověk bojovat o získání ohně, loviště a obydlí. Tehdy neměl moc na výběr, protože mu šlo o holý život a věděl, že v případě porážky bídne zahyne. Neměl tedy co ztratit. S vývojem lidského druhu se tento boj o přežití postupně měnil v boj o moc. Tehdy už ale nebyl člověk jako člověk, nýbrž jeden tu moc chtěl získat a druhý mu k ní za cenu nasazení vlastního života pomáhal. Problém byl a je v tom, že

ty první by se dali na prstech spočítat a na spočítání těch druhých by nám možná ani kalkulačka nestačila. Příčiny sporů byly také velmi rozmanité někdy až malicherné. Stejně tak tomu bylo z příčinami porážek. Tak například dnes již málokdo ví, že jednou z příčin porážky Napoleona v Rusku bylo, že se před tažením do Ruska nechal rozvést se svou manželkou Josefínou. Smutnější na tom ale bylo to, že na to doplatilo svým životem skoro 90 % jeho vojáků.

Stejně jako se časem měnily důvody pro válčení, měnily se i prostředky, kterými byl boj veden. Zpočátku stačilo k boji kus

kamene přivázaného na klacku později byl i kulomet málo. Zbrojařství se stalo velmi výnosným způsobem podnikání. Každá mocnost se mohla strhat, aby měla ty nejmodernější a nejúčinnější zbraně. Na člověka, jako uživatele a pokusného králíka v jedné osobě se nebral žádný ohled, protože lidí - vojáků bylo vždy dost.

Co se týká vojenské taktiky a způsobu vedení boje, tak i ty doznaly změn. Dá se říci, že ještě do konce minulého století byly války a bitvy vedeny podle určitých „pravidel“. Tato pravidla znamenala, že válka se týkala jen, zjednodušeně řečeno, určité větší či menší skupiny lidí - vojáků, kteří si mezi sebou vyřizovali své „účty“. Vojáci pak byli buď naverbovaní poddaní, nebo zaplacení žoldnéři. Ti se setkali na konkrétním místě a na povel se pustili do boje na život a na smrt. Strana, která buď z boje utekla, nebo byla zdecimována protivníkem zpravidla prohrála. Tím byla válka či bitva u konce. Ti co přežili potom pochovali mrtvé a posbírali raněné a

zbraně a bojiště opustili. Samozřejmě, že to zjednodušují, ale tak nějak to mohlo probíhat. Dopad na civilní obyvatelstvo byl přitom velmi malý. Samozřejmě že docházelo k vraždění, drancování, znásilňování a jiným hrůzám, ale nikdy neprobíhalo ve velkém měřítku. Bylo to možná i tím, že přesuny vojsk probíhaly většinou pěšky nebo na

koních a nebyly rychlé. Obyvatelstvo napadených obcí bylo mnohdy včas varováno a stihlo opustit svá obydlí a utéct. Vesnice sice třeba vzala za své, ale byla v poměrně krátké době obnovena. Tímto způsobem to probíhalo např. během Třicetileté války. Některé vesnice si vybudovaly dokonce i „vesnice náhradní“, které sloužily v případě napadení jako útočiště. Tak byla vybudována i osada Zlatý kříž u Rychnova u Jablonce nad Nisou.

V minulém století sice války nabyly na rozsahu a vyřizování účtů přerostlo ve válku mezi dvěma či třemi státy, ale stále to byla válka lokální. Typickým příkladem budiž válka Prusko - Rakouská v roce 1866 a následně pak i válka Prusko - Francouzská v letech 1870 - 71. Ani při těchto bojích nebylo civilní obyvatelstvo příliš zdecimováno, i když muselo bojujícím stranám poskytovat ubytování, proviant a koně. To se ale mělo zanedlouho zásadně změnit. Po zmíněných válkách, ze kte-

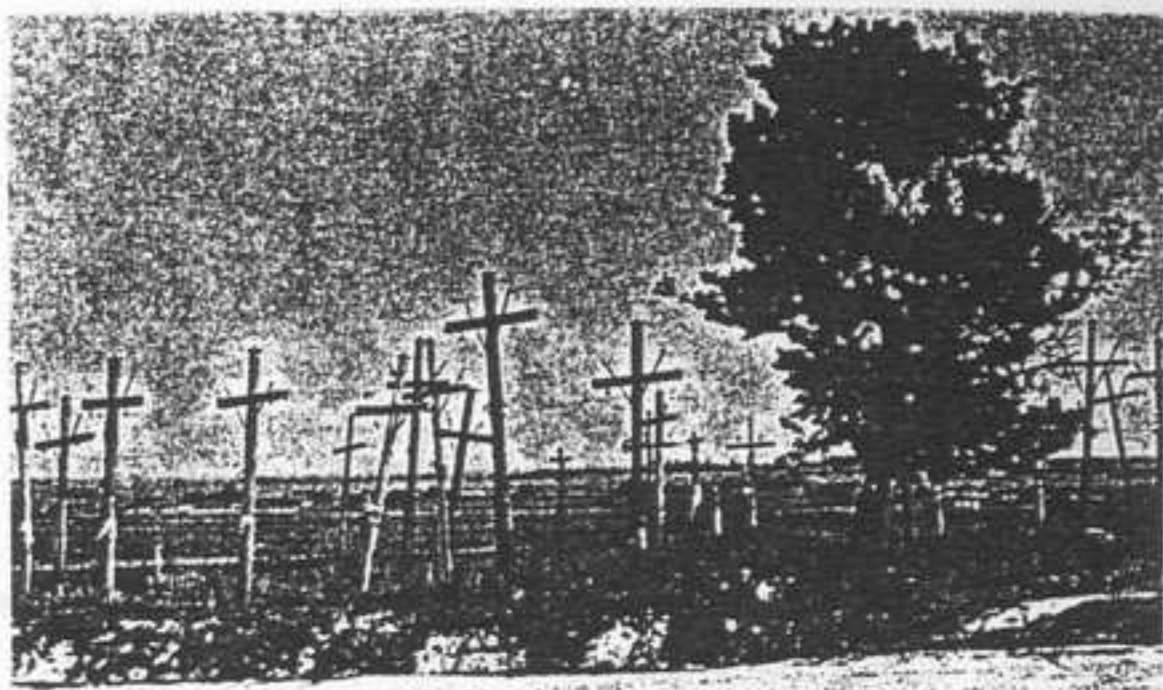
rých vyšlo vítězně Prusko, se jeho postavení v Evropě začalo upevňovat. Rakousko Uhersko bylo tehdy odsunuto na vedlejší kolej. Po roce 1871 se z Pruska vytvořilo Německo a to se ke konci minulého století stalo evropským symbolem agrese. Tím se zvyšovala nervozita i u ostatních států a Evropa se začala podobat sudu s prachem, čekajícím na rozbušku. Ta přišla v podobě atentátu na následníka rakousko-uherského trůnu Františka Ferdinanda 28. června 1914 v Sarajevu. Tím byla rozpoutána válka, jakou svět dosud nezažil. Byla to první totální válka, která zasáhla postupně celou Evropu a ovlivnila i život v zámoří. Oproti II. Světové válce byla o to strašnější, že to byla válka nového typu, na kterou nebylo obyvatelstvo připraveno. *Poprvé v dějinách proti sobě nasadily armády letectvo a tanky. V roce 1915 byly poprvé v dějinách lidstva použity i bojové plyny jako chlór, fosgen a yperit, které hlavně zpočátku působily v řadách vojáků těžké ztráty.*

V následujících řádcích se pokusím alespoň stručně v základních bodech přiblížit celý průběh této první velké světové katastrofy:

Rok 1914

- 28. 7. Rakousko - Uhersko vypovídá válku Srbsku.
- 1. 8. Německo vypovídá válku Rusku a v Paříži byla ustavena česká rota „Nazdar“.
- 2. 8. Německo přepadá Lucembursko.
- 3. 8. Německo vypovídá válku Francii a Itálie vyhláší neutralitu
- 4. 8. Německo vypovídá válku Velké Británii a přepadá Belgii. (Dne 26. 8. byla obsazena většina belgického území.)
- 6. 8. Rakousko - Uhersko vypovídá válku Rusku a Srbsko vypovídá válku Německu.
- 7. 8. Německá armáda dobyla Lutych a Černá Hora vypovídá válku Rakousku - Uhersku.
- 8. 8. Britská dobrovolnická armáda se přesunuje na západní bojiště.
- 11. 8. Francie vypovídá válku Rakousko - Uhersku.
- 10. - 24. 8. První tažení Rakouska - Uherska proti Srbsku.
- 11. 8. Velká Británie vypovídá válku Rakousko - Uhersku a Černá Hora Německu.
- 14. 8. Francie zahajuje ofenzívu v Lotrinsku.
- 17. 8. - 15. 9. Rusko útočí proti Německu ve Východním Prusku.
- 18. 8. Německo rozvíjí obchvatovou operaci proti Francii ze střední Belgie. Německá armáda dobývá 20. 8. Brusel, 23. 8. Namur, kde odděluje Francouze od Belgičanů. Začátkem září pak ohrožuje Paříž a překračuje Marnu.

20. 8. Britský expediční sbor zaujímá postavení na severofrancouzské frontě. V ruské armádě vzniká samostatný oddíl „Česká družina“.
23. 8. Japonsko vyhláší válku Německu.
9. - 31. 8. Bitva u Tannenbergu ve Východním Prusku.
26. 8. Německé jednotky v Togu se vzdávají Britům a Francouzům.
- Srpen Novozélandská armáda obsazuje souostroví Samoa.
- Srpen - září Rusko zřizuje na území Haliče a Bukoviny okupační správu.
2. 9. Francouzská vláda opouští Paříž a odchází do Bordeaux.
- Září - prosinec Druhé tažení Rakouska - Uherska proti Srbsku.
5. 9. Londýnská dohoda mezi Velkou Británií, Francií a Ruskem. (Závazek neuzavřít separátní mír.)
5. 9. - 15. 9. První bitva na Marň. Protiútok Francouzů donutil Němce ustoupit 9. 9. za Marnu a za města Reims a Soissons. Vyrovňování sil vedlo k prodlužování fronty a k poziční válce. Tato bitva zmařila německý plán na rychlé obklíčení a porážku francouzských vojsk. Zároveň probíhá bitva u Mazurských jezer.
11. 9. Rakousko - Uhersko ustupuje před Rusy v Haliči.
- Polovina září - začátek listop. „Běh k moři“ na západní frontě.
14. 9. Vrchní velení německé branné moci přechází z H. Moltkeho ml. na E. Falkenhayma.
15. 9. Na západní frontě zahájena zákopová válka.
20. 9. - 2. 12. Rakousko - uherská ofenzíva v Srbsku a obsazení Bělehradu.
- Říjen Japonci obsazují Karolíny, Mariany a Marshallovy ostrovy.
9. - 20. 10. Na východní frontě proniká německá armáda k Varšavě.
20. 10. - 3. 11. První bitva ve Flandrech.
21. 10. Turecko uzavírá vstup do Dardanel a Bosporu.
29. 10. Turecko vstupuje do války na straně centrálních mocností.
30. 10. - 11. 11. Bitva u Ypres.
- Listopad Rusko zahajuje protiofenzívu v Poznaňsku a Slezsku. Státy Dohody zahajují blokádu centrálních mocností. Turecko obsazuje perský Ázerbájdžán.

3. 11. Rusko vyhláší válku Turecku.
5. 11. Velká Británie a Francie vyhláší válku Turecku
7. 11. Německá pevnost Čching - tao na Šantungském poloostrově v Číně se vzdává Japoncům.
16. 11. - 15. 12. Hindenburgova ofenzíva na východní frontě je zastavena u Lodže.
- Prosinec Střídavé ofenzívy na kavkazské frontě končí porážkou Turecka Ruskem a fronta se přemísťuje na turecké území. Britský expediční sbor se vyloďuje v ústí Eufratu a Tigridu a postupuje na Bagdád. V listopadu 1915 je pak obklíčen u Kút - al - Amáry a v dubnu 1916 se vzdává.
- Prosinec 1914 až leden 1915 Francouzská ofenzíva v okolí Soissons na řece Aisne.
- Prosinec 1914 až duben 1915 Boj o Karpaty.
2. 12. K. Liebknecht hlasuje v německém říšském sněmu proti válečným úvěrům.
3. - 15. 12. Srbská protiofenzíva zatlačuje rakousko - uherská vojska za Drinu a fronta se až do podzimu 1915 stabilizuje.

Rok 1915

- Leden Začátek ofenzívy Jihoafrické unie proti německým koloniím v jihozápadní a východní Africe.
24. 1. Boj německých a britských válečných lodí u mělčin Dogger Bank v Severním moři.
- Únor - prosinec Dardanelská operace.
4. 2. Německo vyhláší neomezenou ponorkovou válku - 18. 9. ji zastavuje.
4. - 22. 2. Německý útok ve Východním Prusku.
16. 2. - 20. 3. Neúspěšná průlomová operace francouzské armády Champagni.
- Březen Ustaven Svaz čs. Spolků na Rusi.
3. 4. 28. pražský pěší pluk přebíhá u Zborova k Rusům.
22. 5. Začíná druhá německá ofenzíva u Ypres. Německo zde poprvé používá bojové plyny.
1. - 3. 5. Průlom německých a rakousko - uherských vojsk v Karpatech.
9. 5. - 23. 7. Spojenecká ofenzíva u Artois
23. 5. Itálie vypovídá válku Rakousko-Uhersku, 17. 8. Turecku a 28. 6. 1916 Německu.
- Červen Ruská armáda vytlačena z Haliče a Bukoviny.

35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky
35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky
35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky
35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky
35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky
35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky
35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky	35 g chleba nebo 1 houska nebo 25 g mouky

Držitel pečeti:

C. k. místodržitelství.

Království České.

Výkaz

o spotřebě
chleba a mouky.

2. týden

18./4. až včetně do 24./4. 1915.

1 kg 47 dkg chleba
nebo

1 kg 5 dkg mouky
1470 g chleba =
1850 g mouky.

Prodej dovolen jen dle
váhy, předloží-li se
výkaz a oddělí-li se
přiměřený ústřížek.

Nepřevodno!
Pečlivě uschovat!
Patisk zakázán!

Trestní ustanovení.

Pro přestupky trestán bude
jak prodávající, tak kupující
peněžitou pokutou až
do 5000 K nebo vězením
až do 6 měsíců. V případě
odsouzení může se na-
ležeti na zřízení živnostní-
ského oprávnění. Padělaní
výkazu trestno 30 dle
trestního zákona.

Königreich Böhmen.

AUSWEIS

über den Verbrauch von
Brot und Mehl.

2. Woche

18./4. bis Einschl. 24./4. 1915.

1 kg 47 dkg Brot
oder

1 kg 5 dkg Mehl
1470 g Brot =
1050 g Mehl.

Verkauf nur nach Ge-
wicht gegen Vorlegung
der Ausweiskarte und
Abtrennung eines ent-
sprechenden Abschnit-
tes zulässig.

Nicht übertragbar!
Sorgfältig aufbewahren!
Nachdruck verboten!

Strafbestimmungen.

Zu widerhandlungen wer-
den an dem Verkäufer wie
an dem Käufer mit Geld-
strafen bis zu 5000 K oder
mit Arrest bis zu 6 Monaten
geahndet. Bei einer Ver-
urteilung kann auf den
Verlust einer Gewerbe-
berechtigung erkannt wer-
den. Fälschung der Aus-
weiskarte wird nach dem
Strafgesetze bestraft.

K. k. Statthalterei.

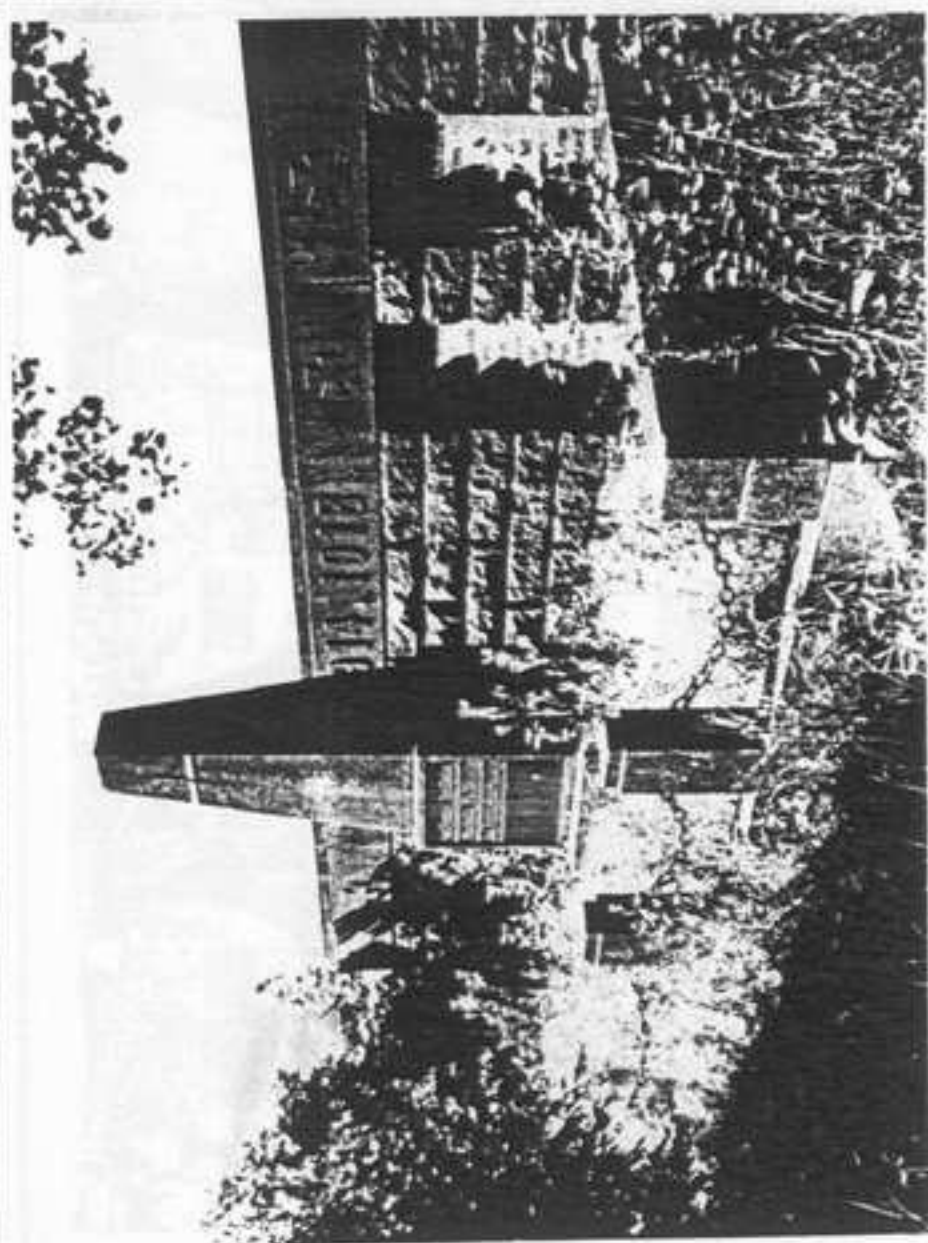

Ableger:

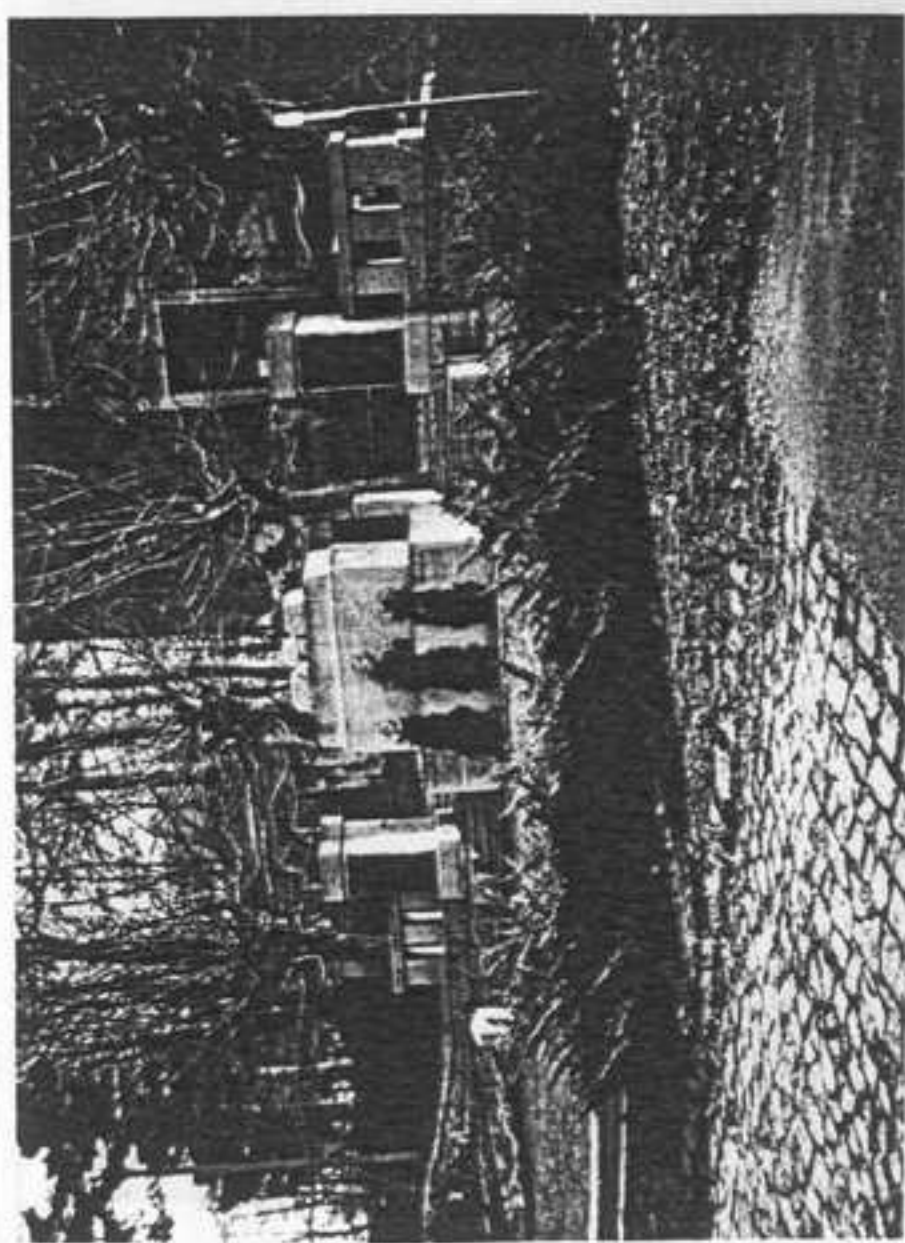
Červen - pros.	Italská armáda podniká celkem 4 ofenzívy na Soči ve směru na Terst.
Léto	V Paříži ustaven Český zahraniční komitét.
Červenec - září	Ofenzíva centrálních mocností na východní frontě. Rusko přichází o celé Polsko, Halič, Litvu, část Lotyšska a Bílé Rusi. Ruský zábor Polska byl rozdělen na německý generální guvernemenent se sídlem ve Varšavě, rakouský se sídlem v Lublinu. Dobytá oblast v Pobaltí byla spravována jako vojenský okrsek Ober - Ost.
9. 7.	Kapitulace německých vojsk v jihozápadní Africe.
25. 8. - říjen	Třetí dohodová ofenzíva roku 1915 v oblasti Artois a Champagne.
Říjen - prosinec	Tažení centrálních mocností proti Srbsku.
5. 10.	Vylodění Francouzů a Britů v Soluni.
11. 11.	Vstup Bulharska do války na straně centrálních mocností.
13. - 14. 10.	Vpád Bulharska do Srbska a vznik válečného stavu.
15. 10.	Bulharsko ve válce s Velkou Británií.
16. 10.	Bulharsko ve válce s Francií.
19. 10.	Bulharsko ve válce s Itálií.
20. 11.	Bulharsko ve válce s Ruskem.
1. 12. - 26. 1.	Rakousko Uhersko ovládá Černou Horu.
6. 12.	V Chantilly se koná konference Dohody s cílem vytvořit jednotný strategický plán.
7. - 11. 12.	Koncentrovaný útok německých, rakousko-uherských a bulharských armád ze severu a východu proti Srbsku.

Rok 1916

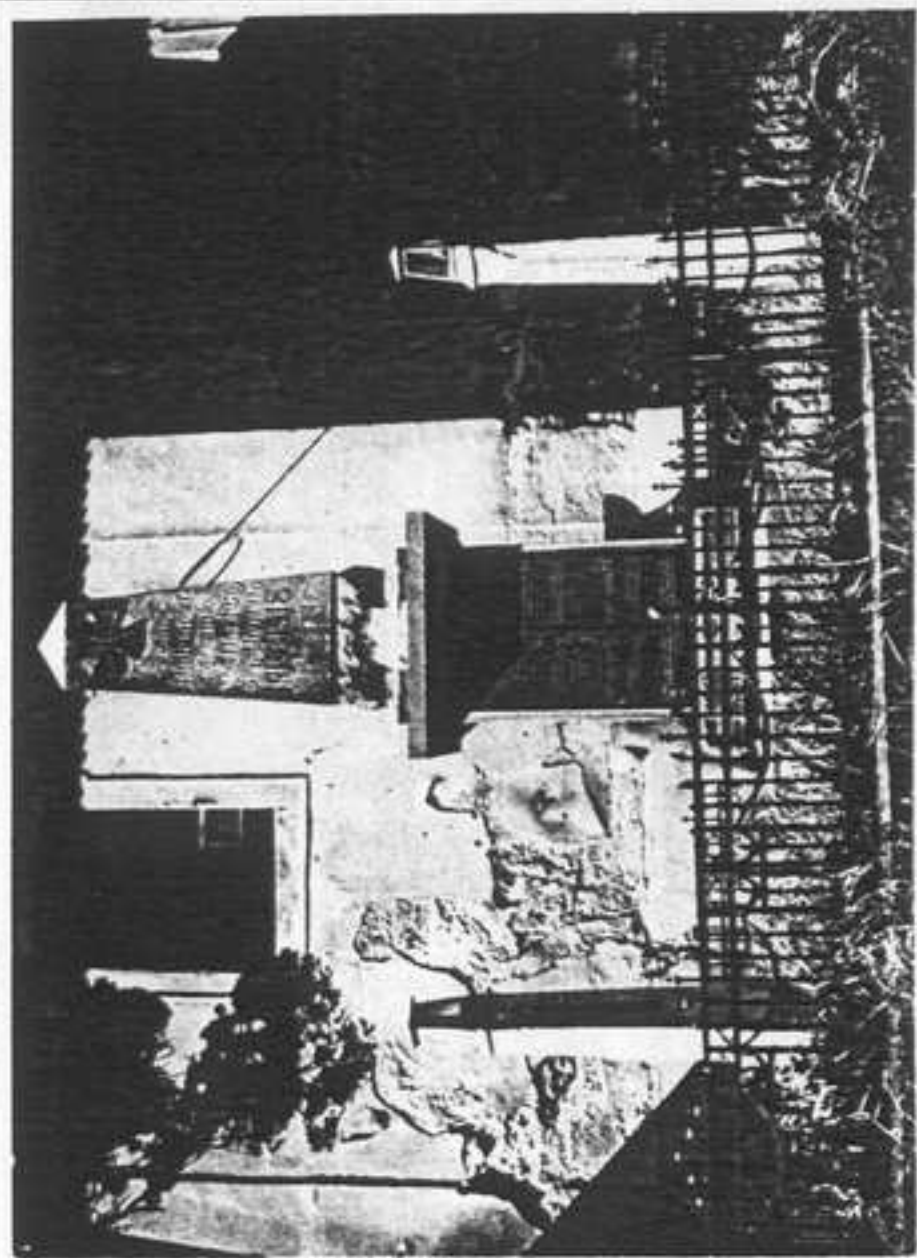
začátek roku	Zavedení branné povinnosti ve Velké Británii.
Leden	Britská a francouzská armáda obsazuje německý Kamerun.
Led. - červenec	Ruská ofenzíva v Arménii.
Únor	Český zahraniční komitét v Paříži přeměněn na Českou národní radu.
Únor - prosinec	Bitva u Verdunu.
29. 2.	Německo znovu vyhláší zostřenou ponorkovou válku a v dubod ní odstupuje.
11. - 16. 3.	Pátá italská ofenzíva na řece Soči.
15. 12. - 8. 6.	Rakousko - uherská ofenzíva na italské frontě.
31. 12. - 1. 6.	Námořní bitva u Jutska (Skagerrak).
Červen	Hášimovci zahajují arabské povstání proti Turkům.
4. 6. - září	Ruská ofenzíva v Haliči a v Bukovině.
Červenec - listop.	Bitva na Sommě.

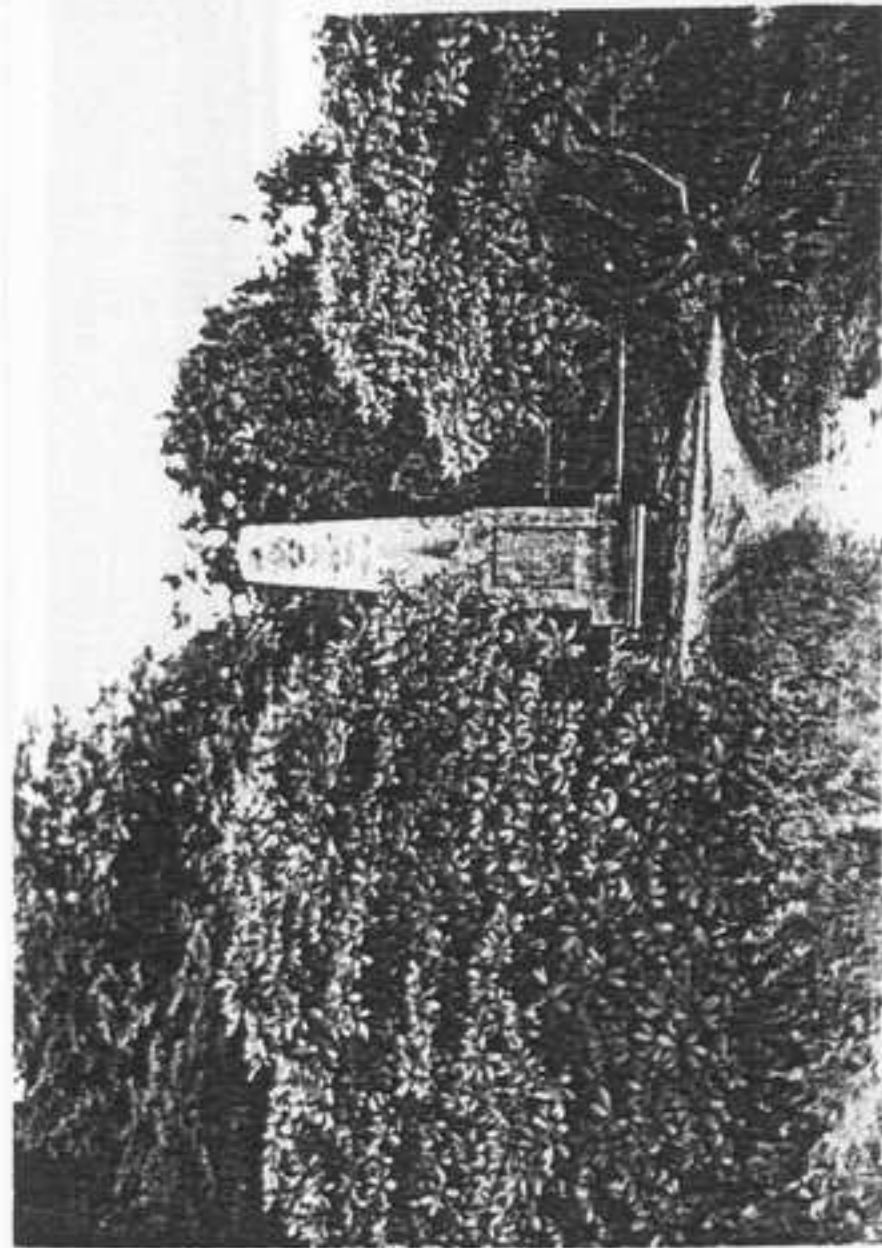
Pomník v Oldřichově v Hájích

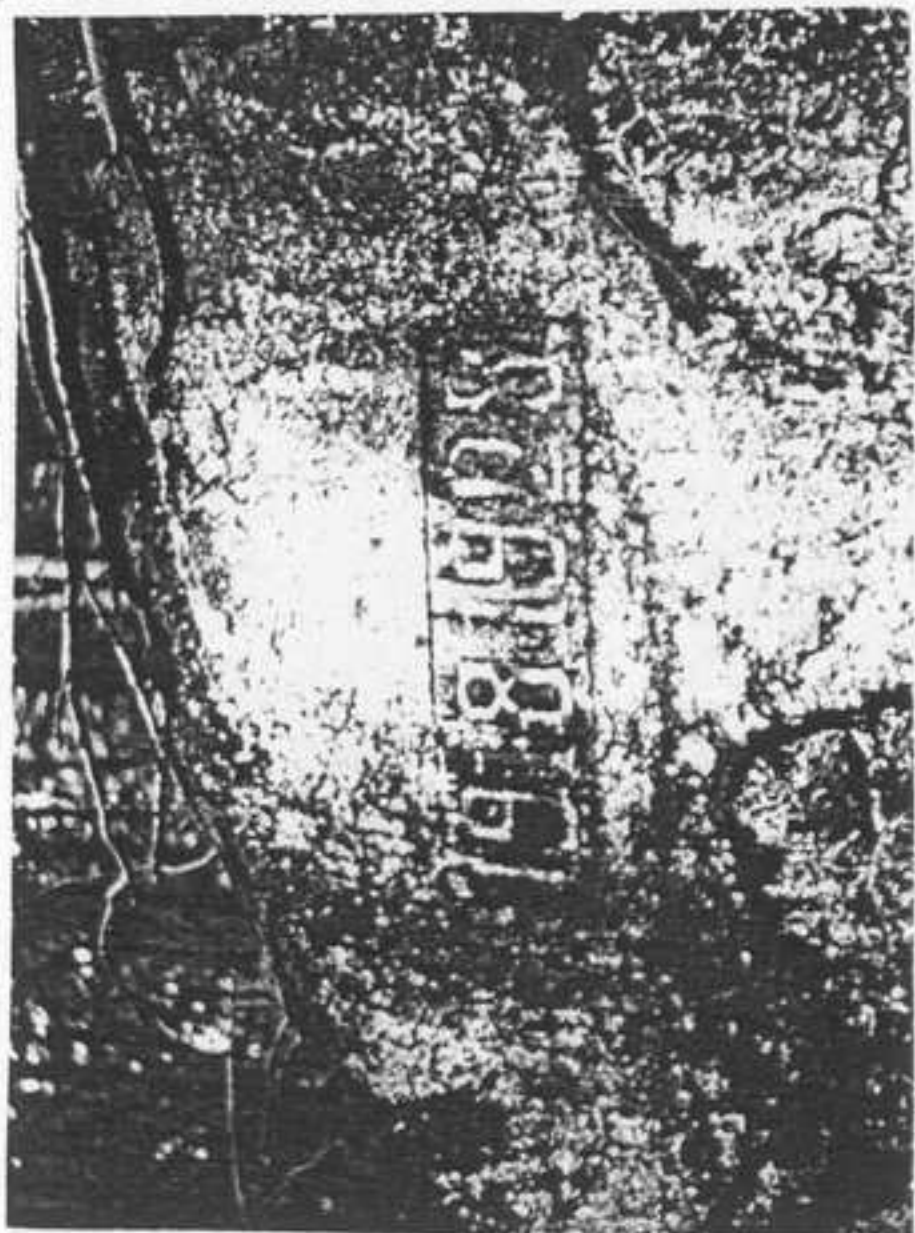
Pomník v Rychnově u Jablonce n. N.

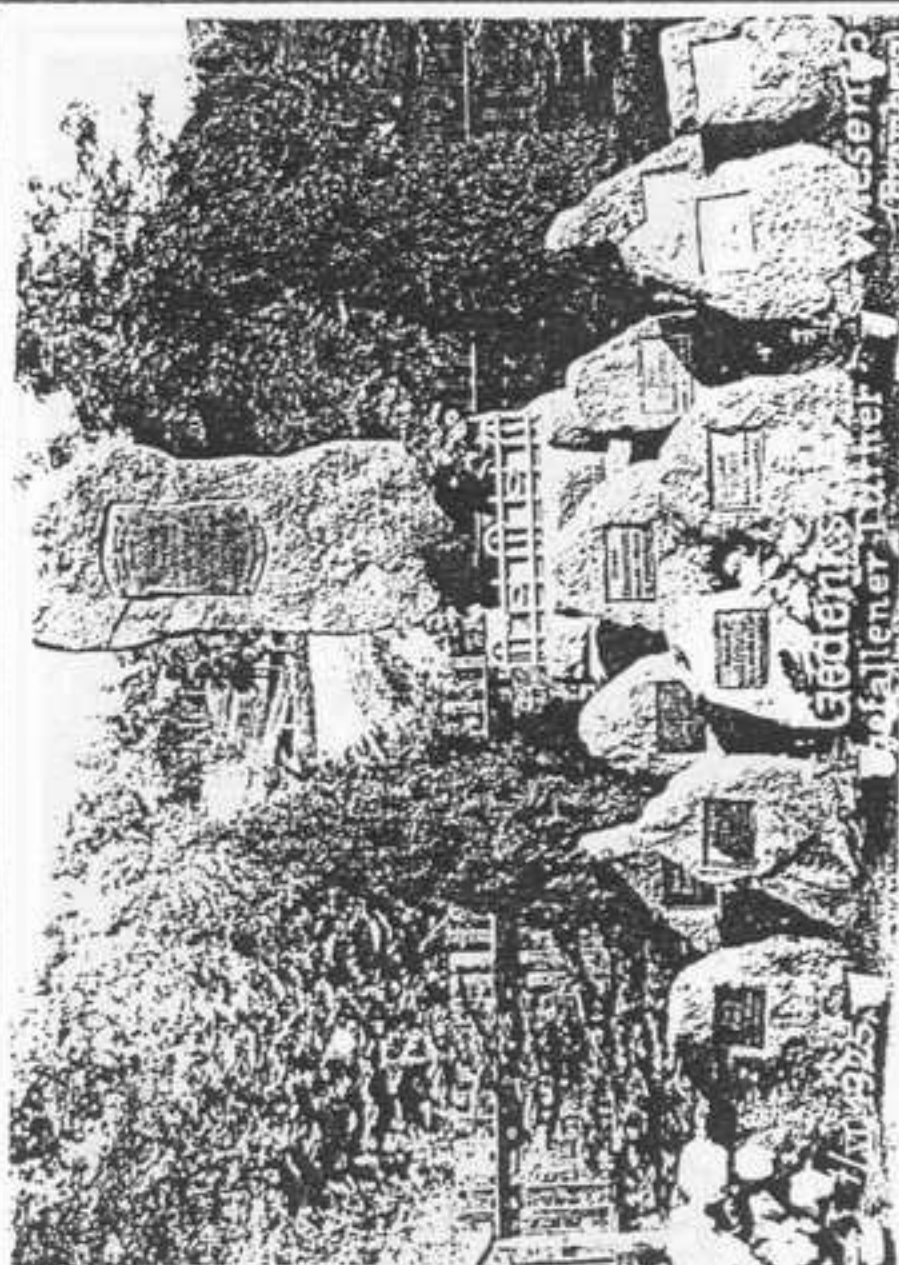
Pomník v Pertolticích

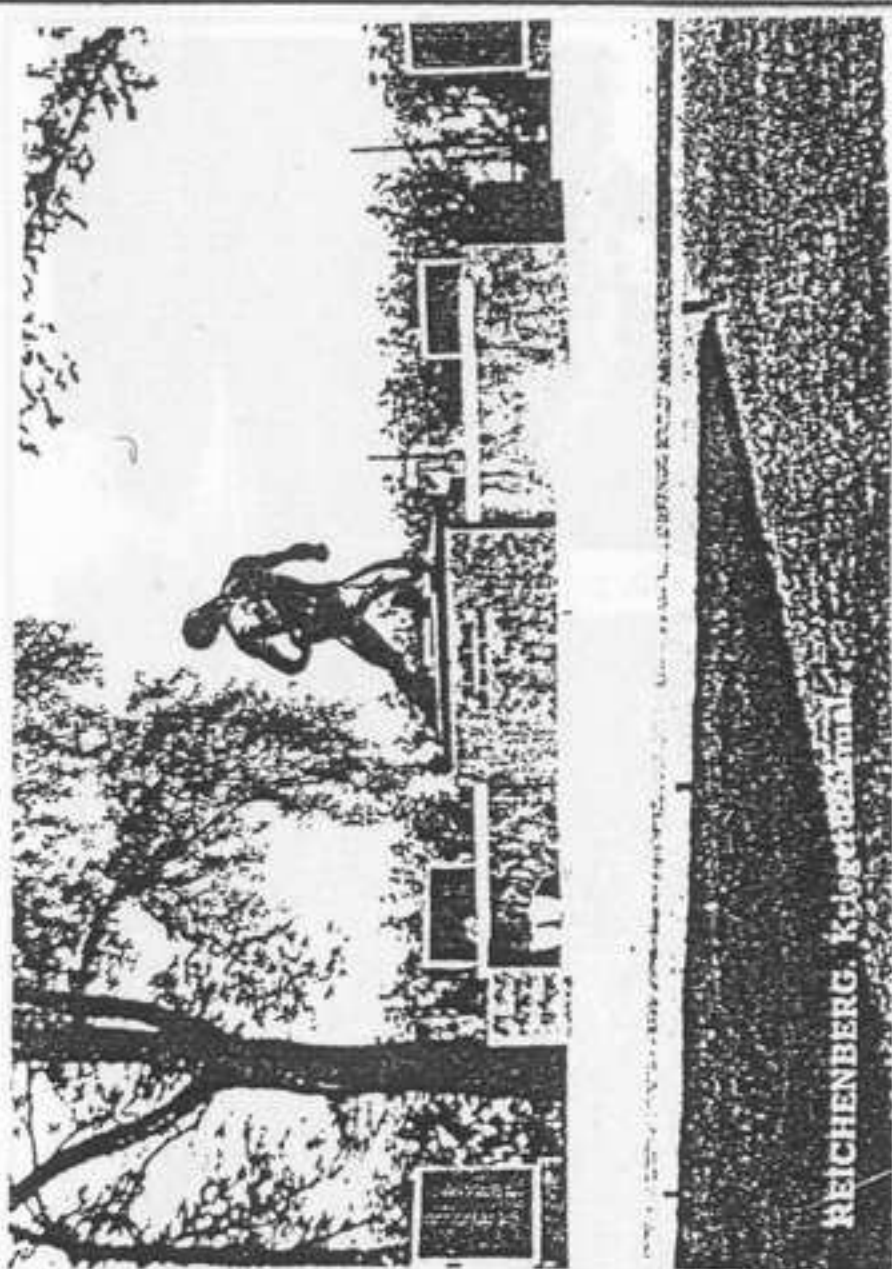
Pomník v Rudolfově

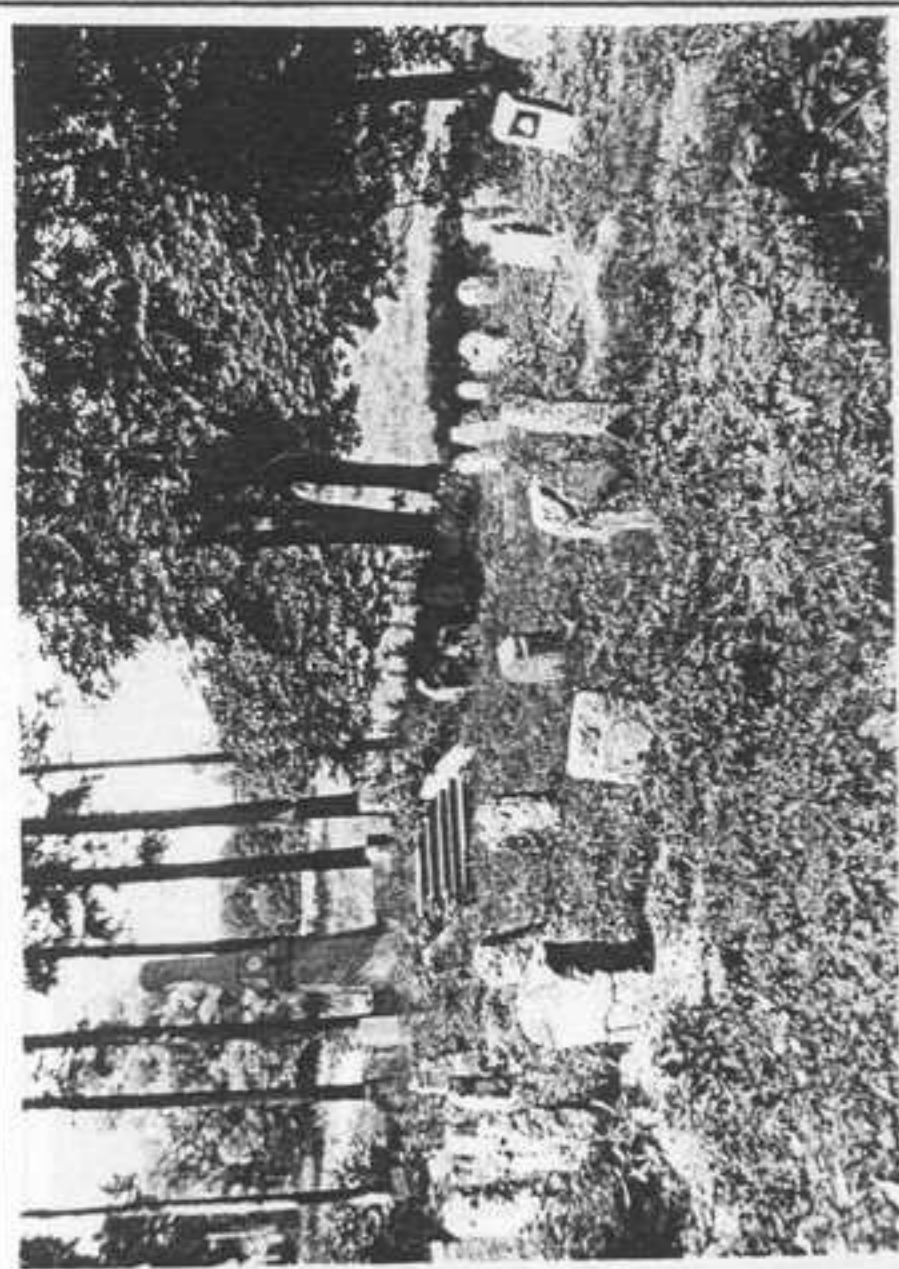
Tabulka u Černého Potoka

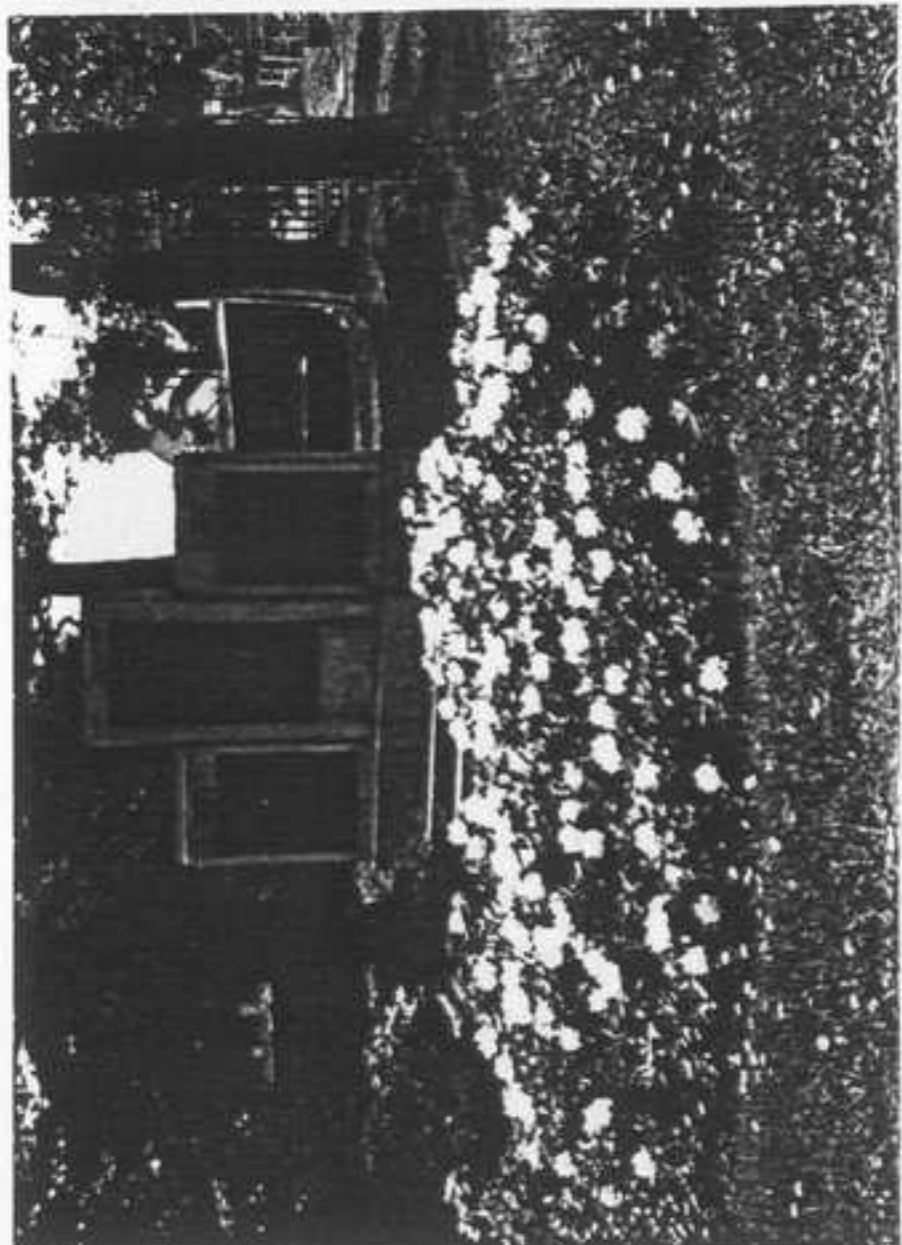
Symbolický hřbitov v Böhmově kotlině

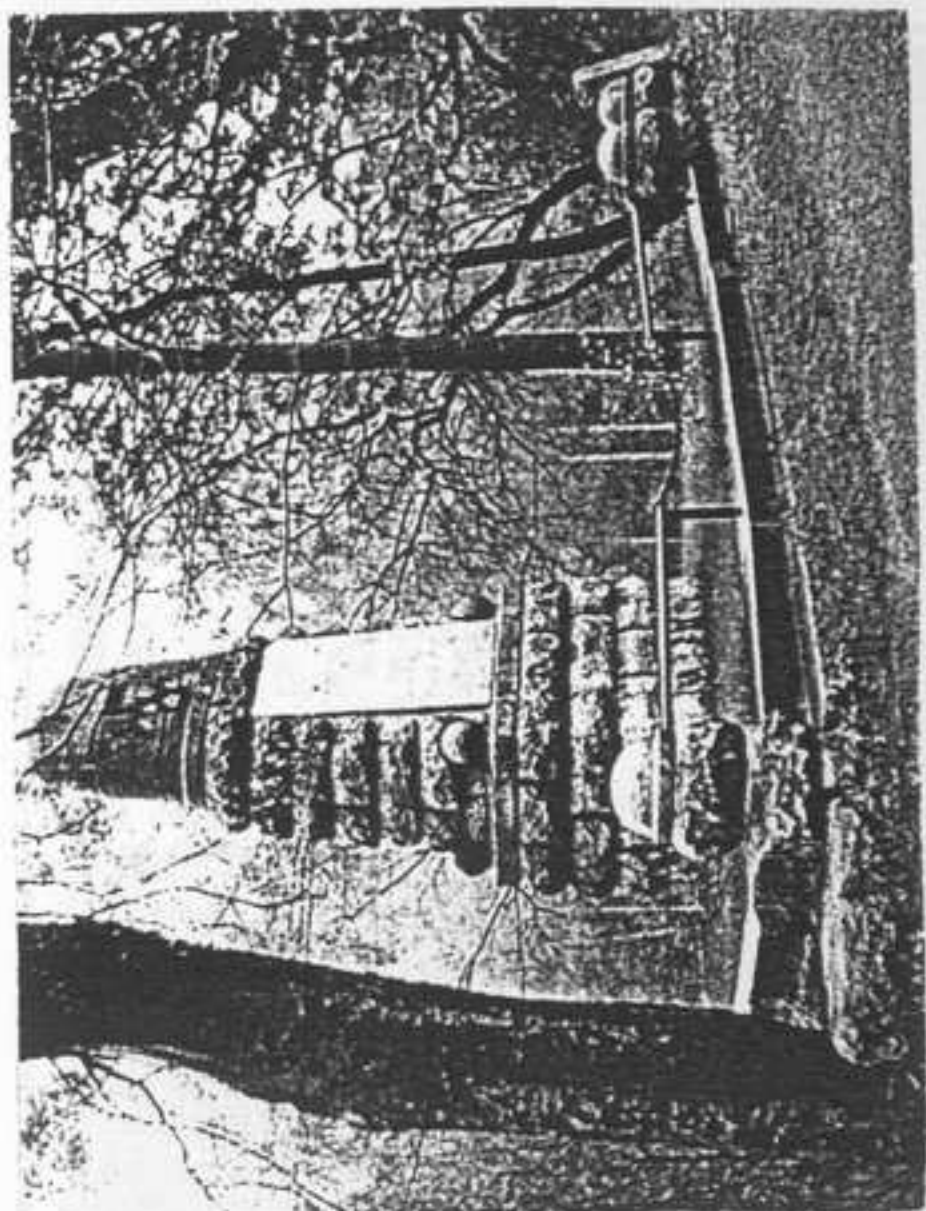
Bývalý pomník v Liberci

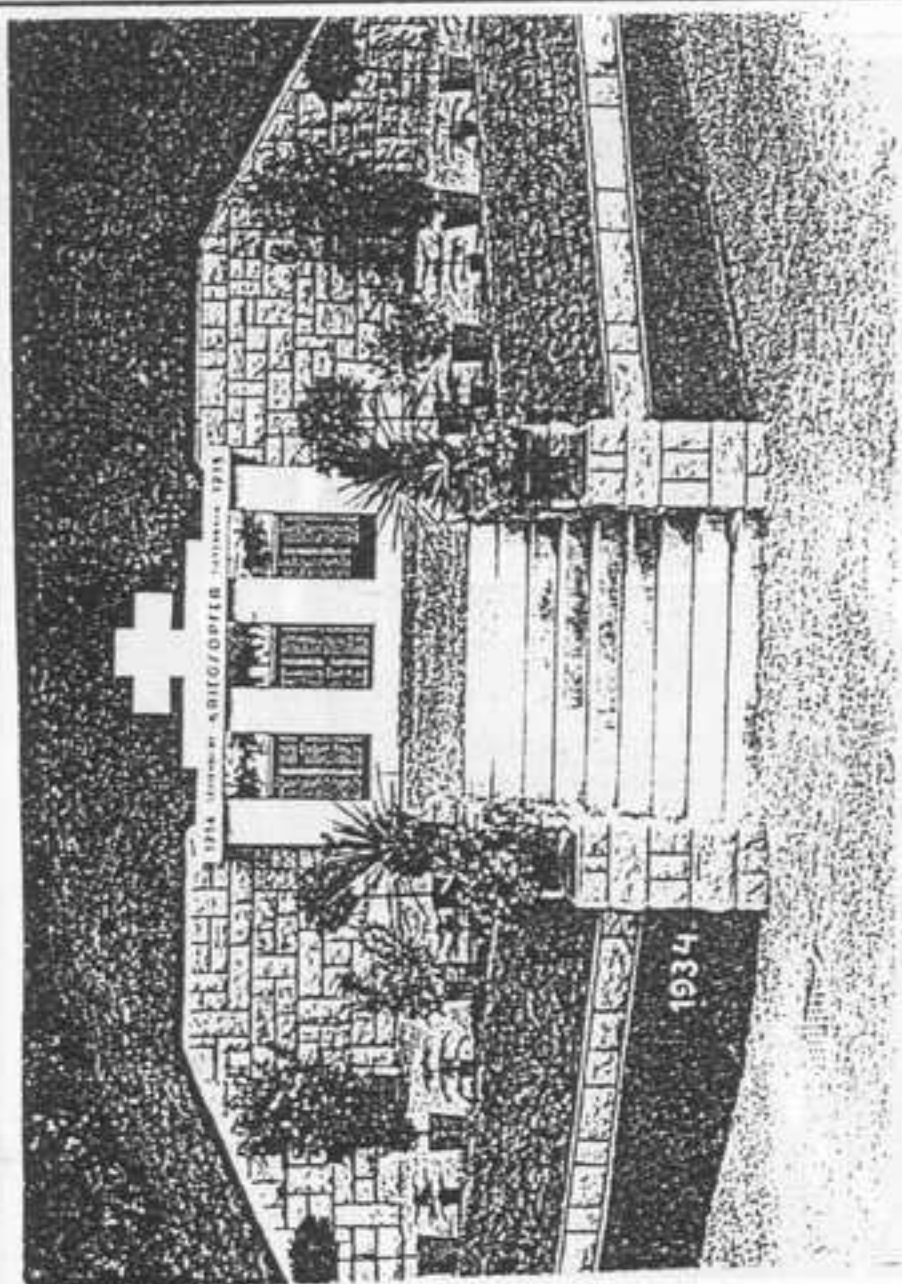
Symbolický hřbitov na Horním Tanvaldě

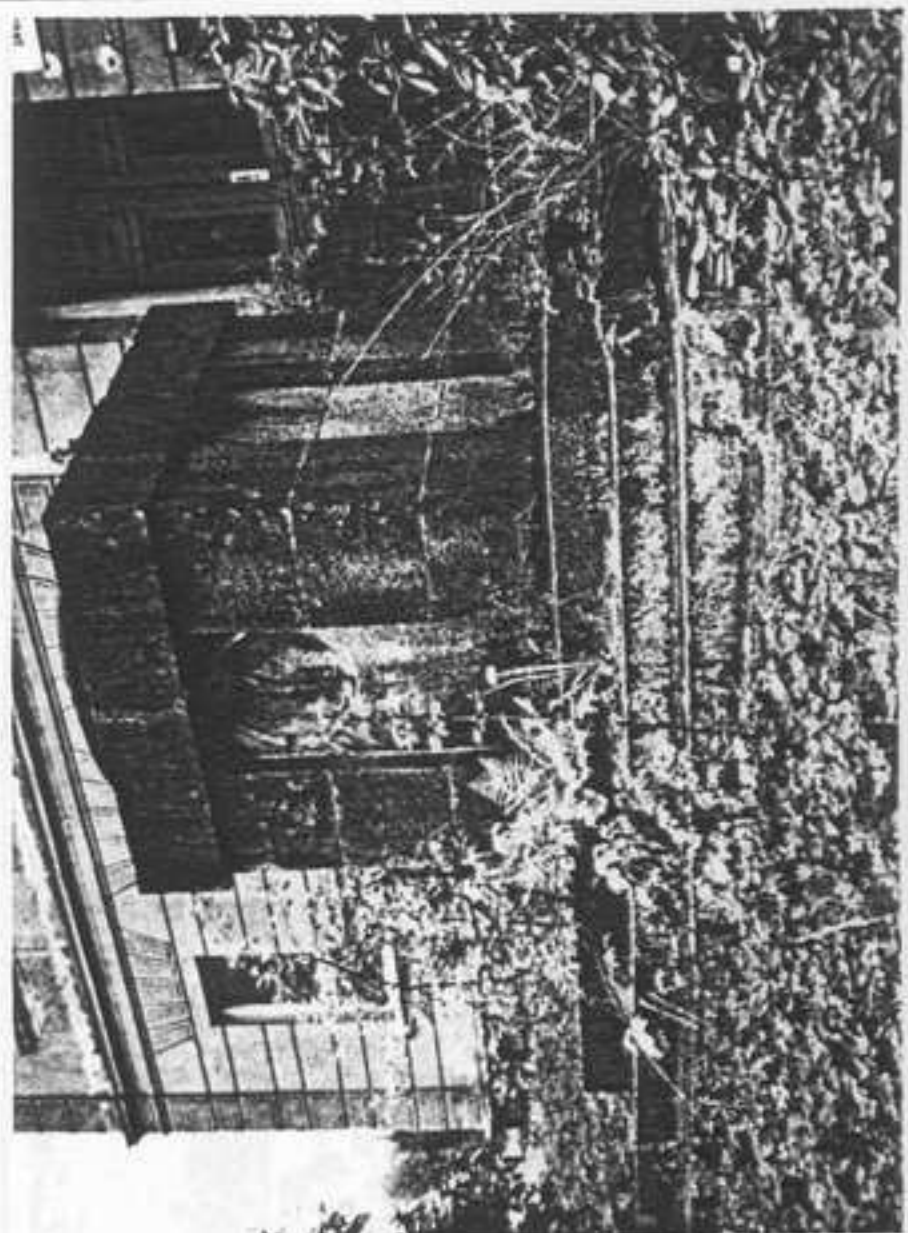
Pomník na Příchovicích

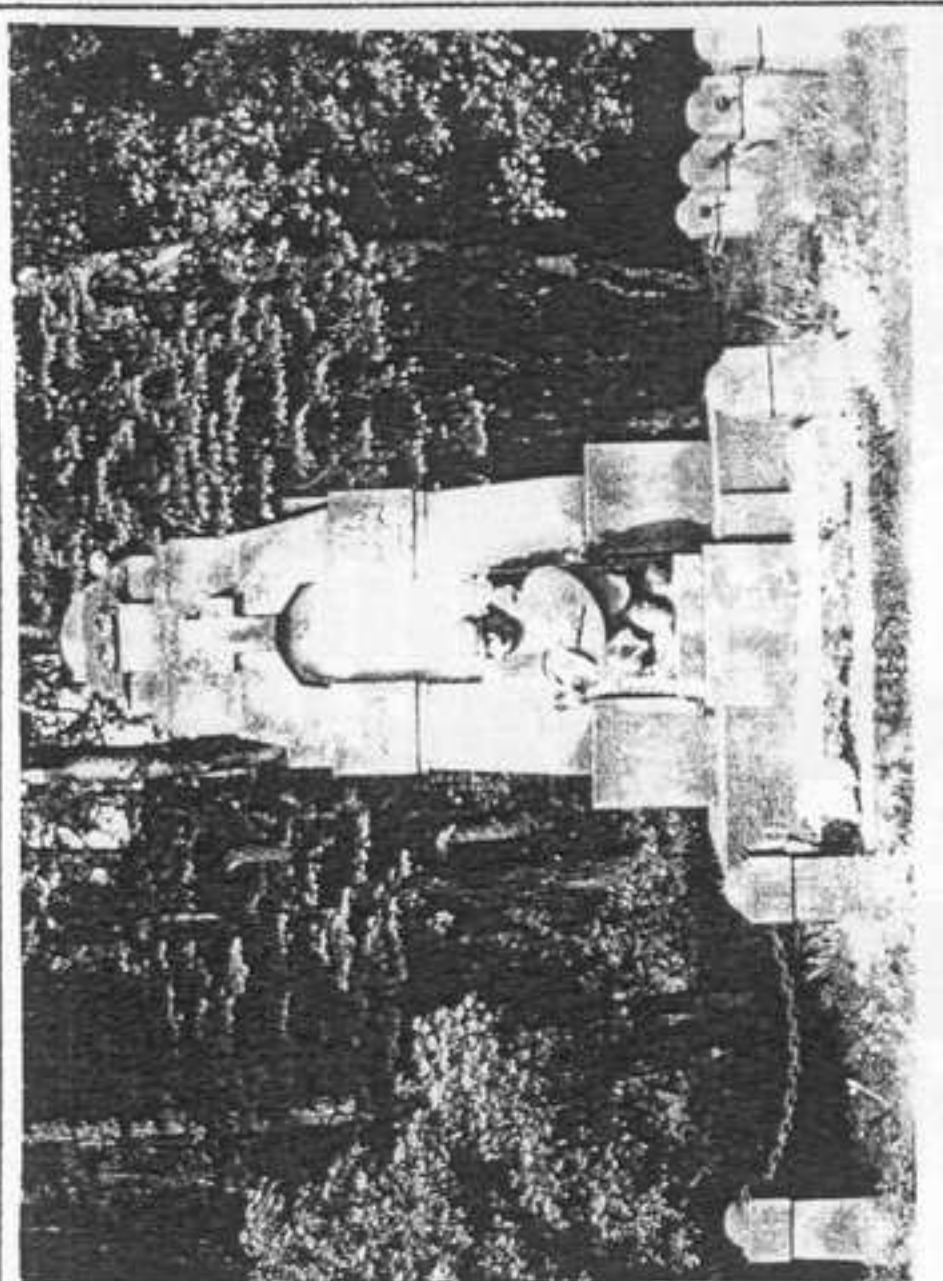
Pomník na Dobré Vodě

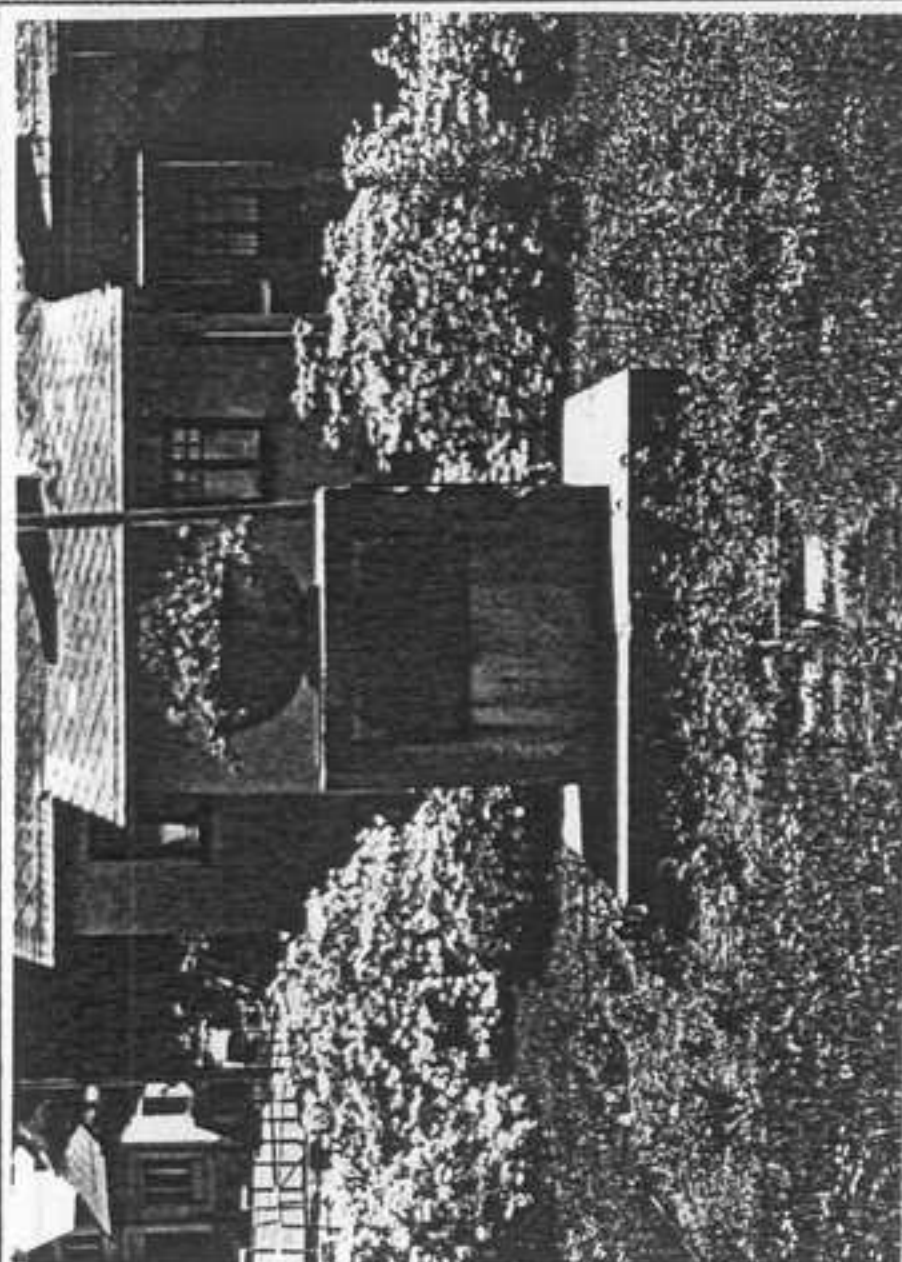
Pomník v Desné v Jizerských horách

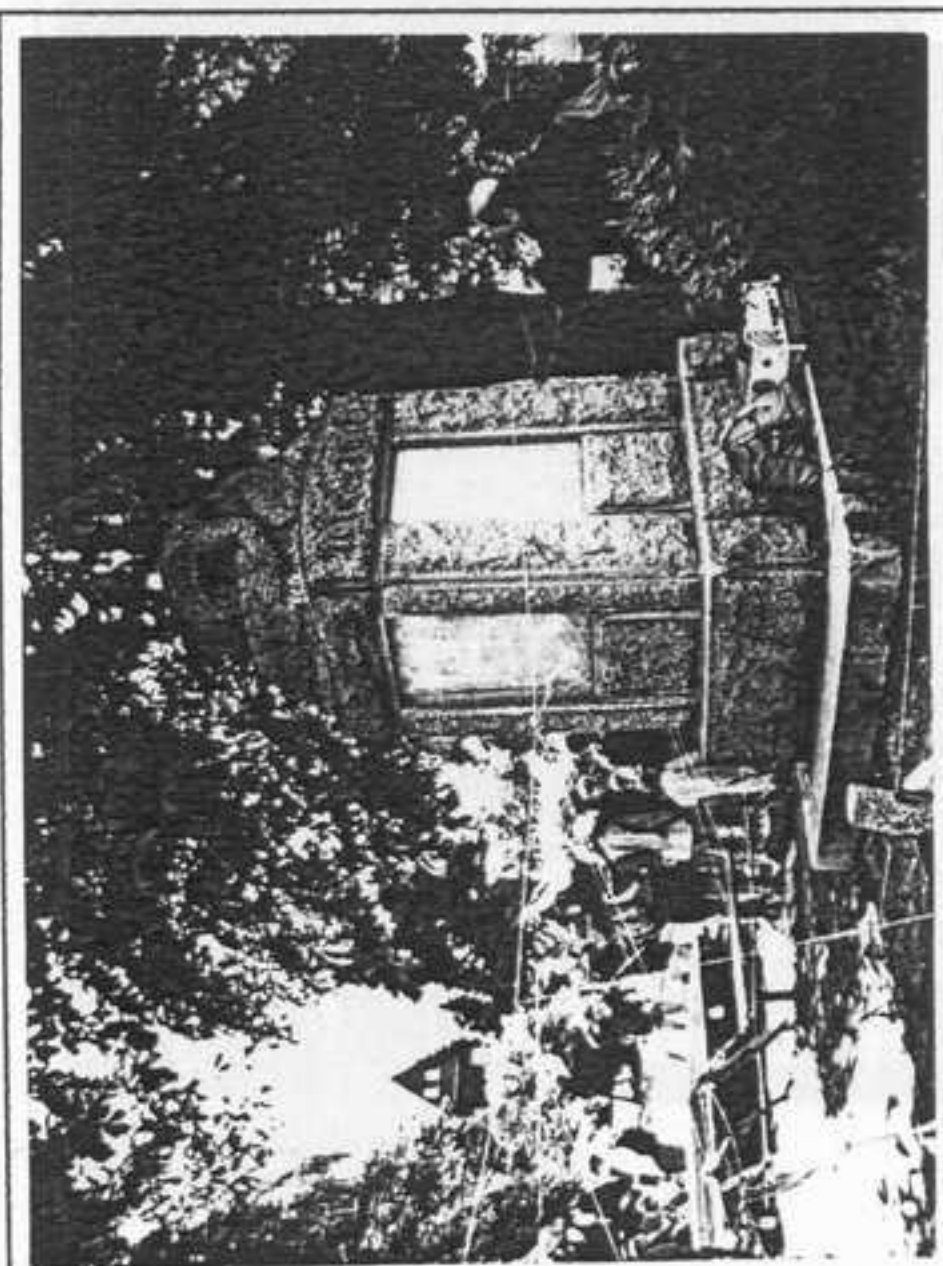
Pomník ve Větrově u Frýdlantu

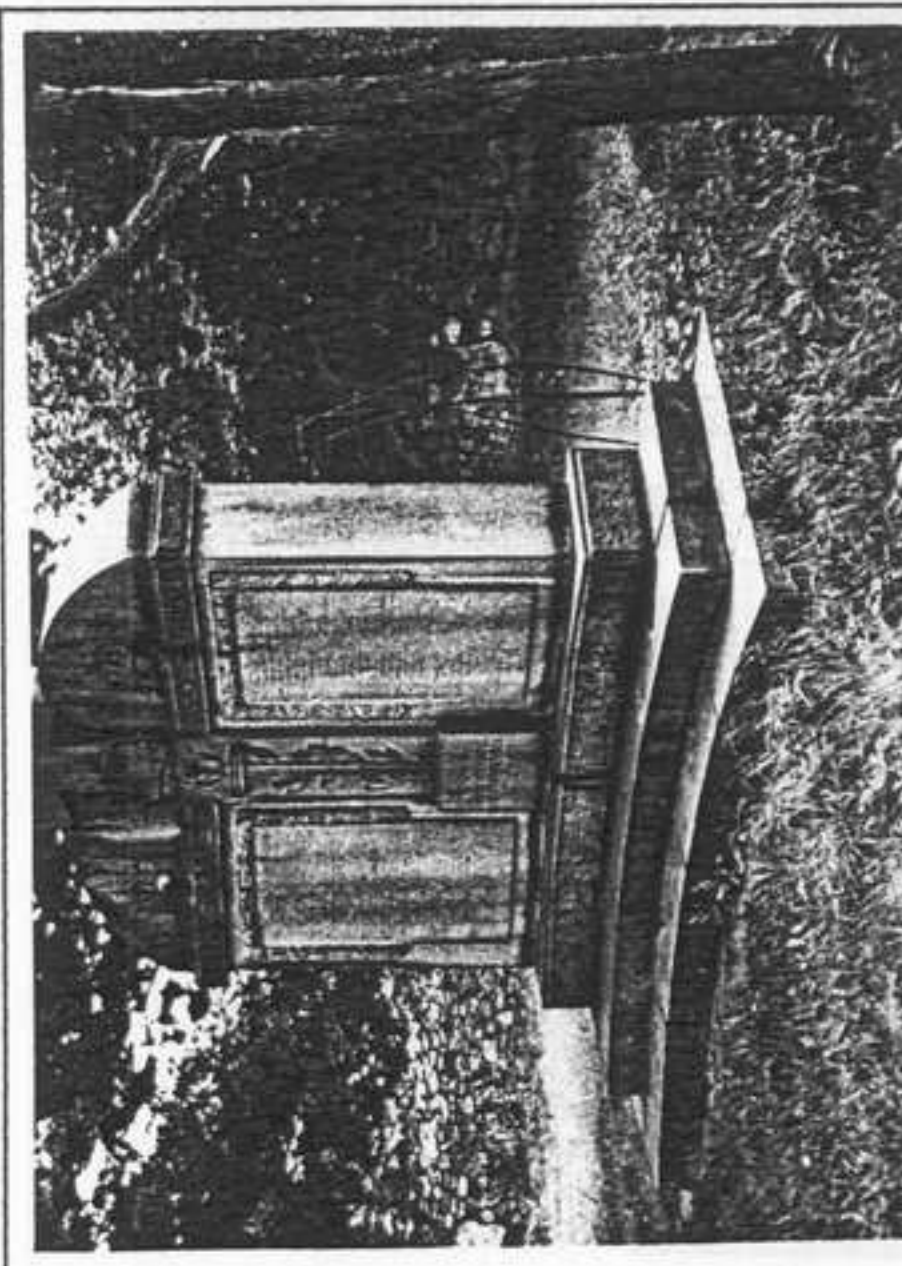
Pomník na Ladech u Jablonného

Pomník v Zásadě

Pomník v Jabloneckých Pasekách

Pomník v Bulovce

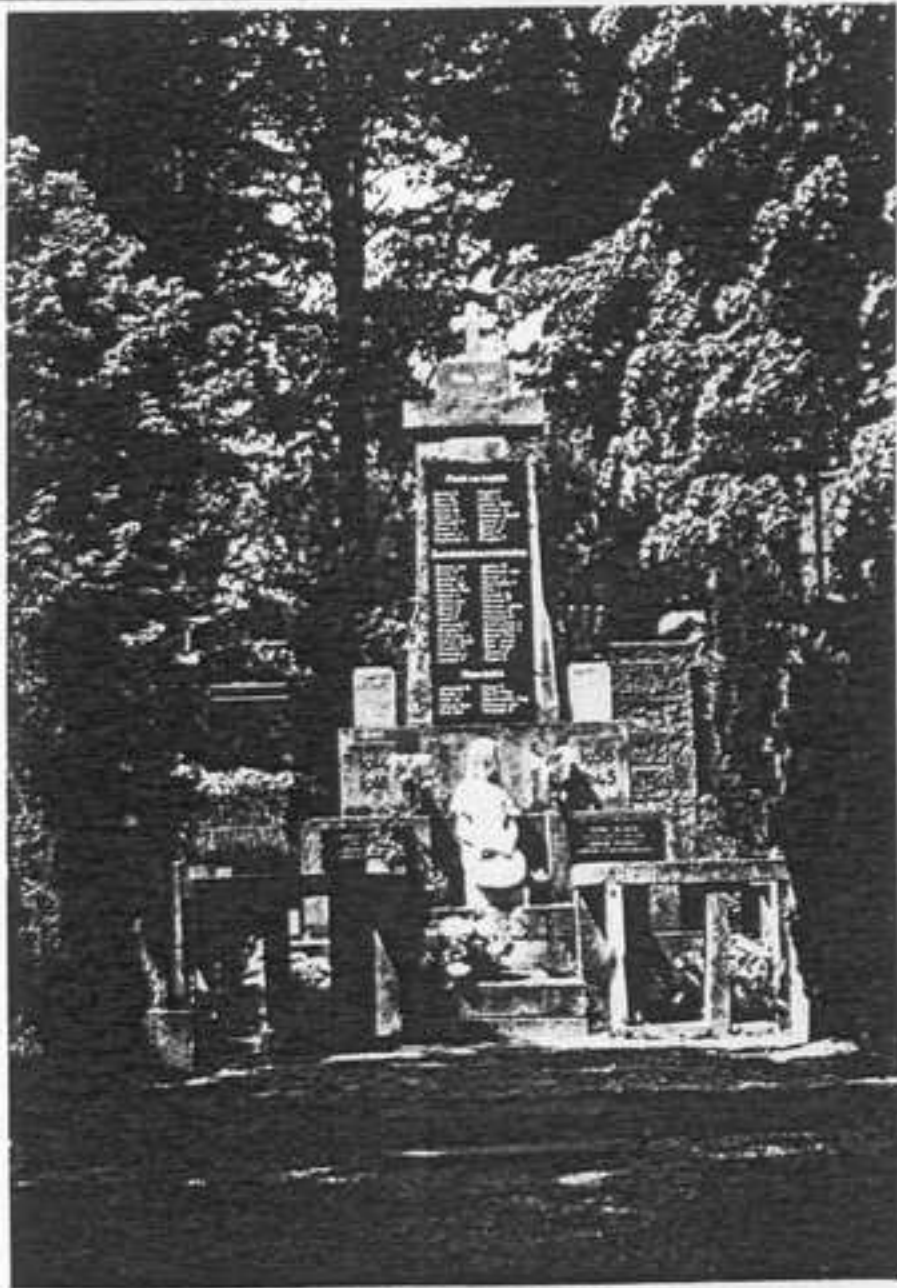
Bývalý pomník na Rejdicích

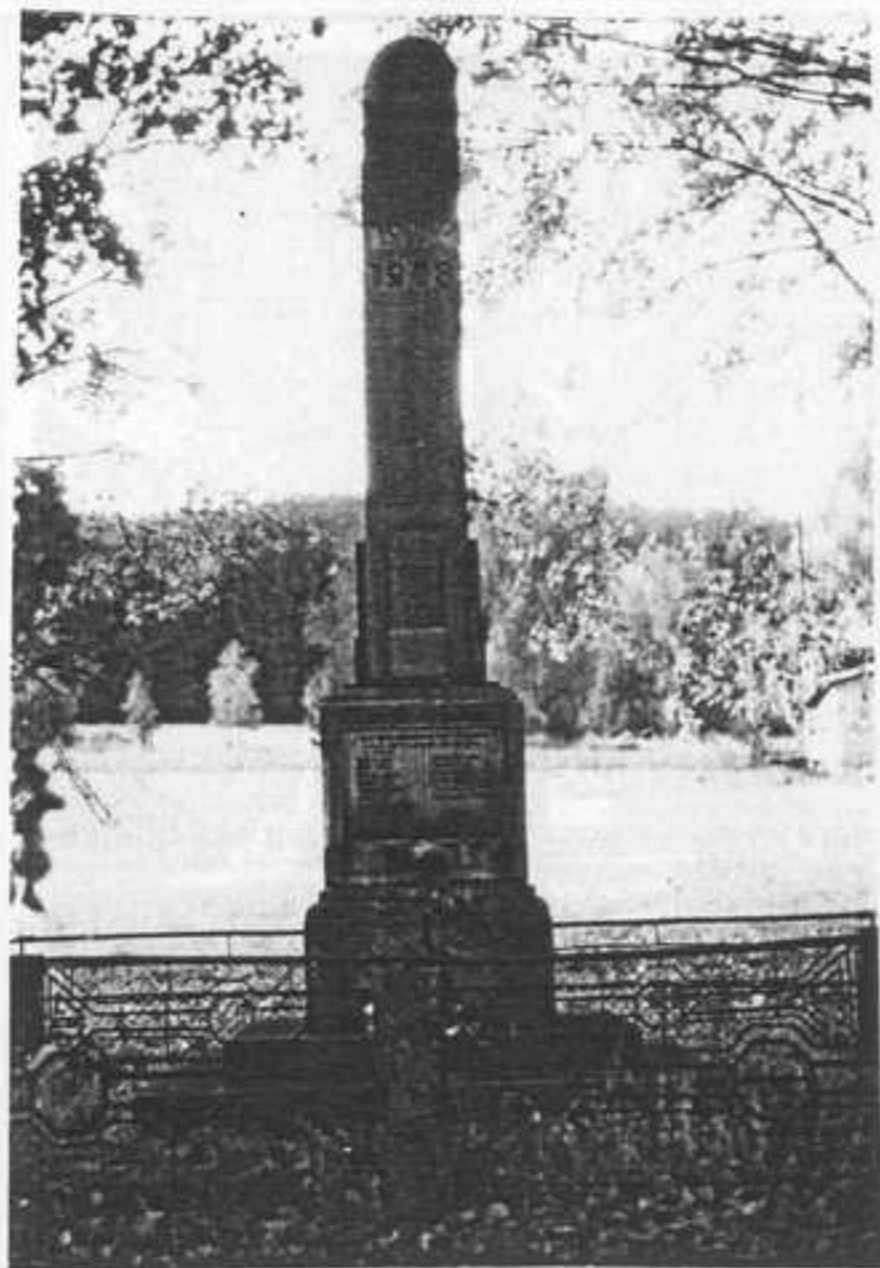
Pomník v Raspenavě

Pomník ve Zlaté Olešnici

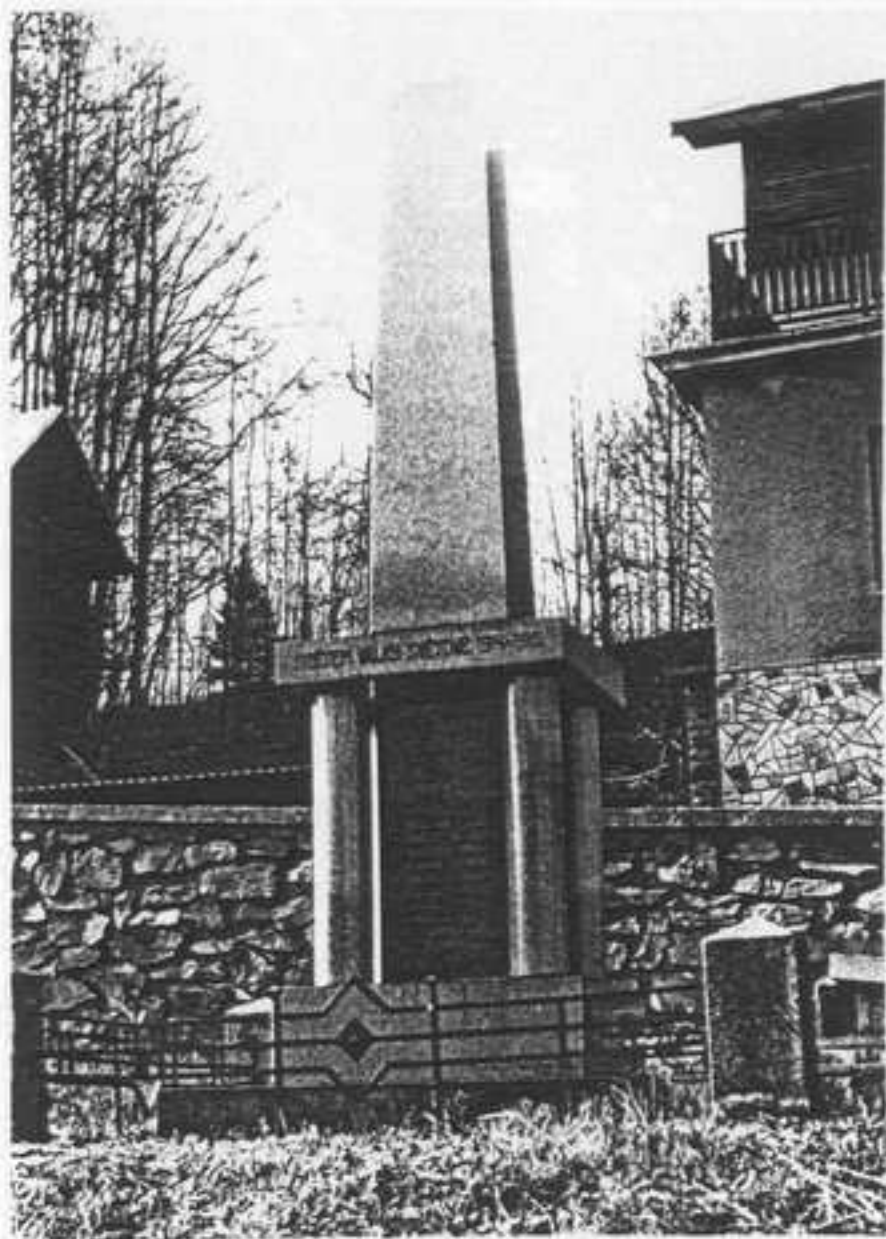
Pomník na Hamrskách

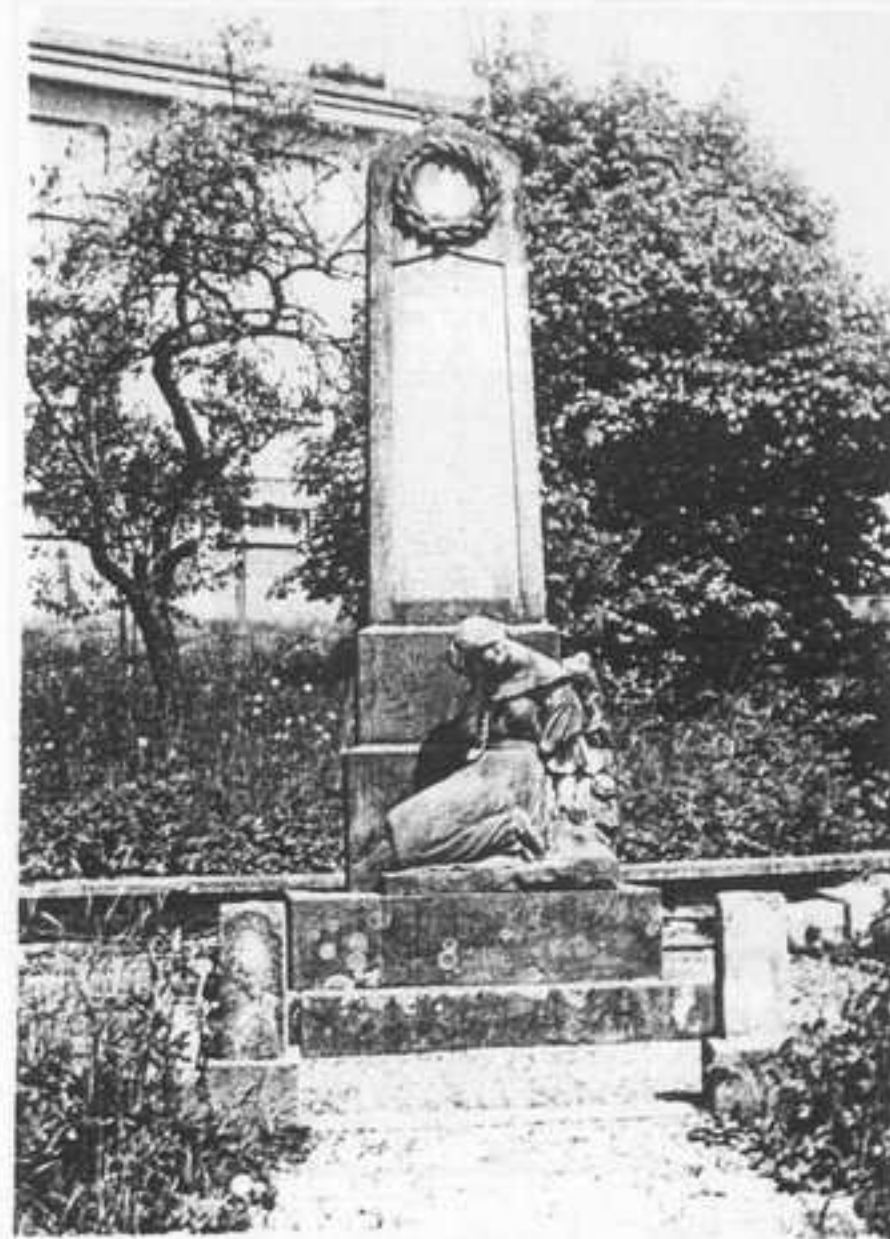
Pomník na Zbytkách u Zásady

Pomník v Helkovicích

Pomník v Pasekách nad Jizerou

Pomník v Jílovém u Držkova

Pomník na Cimbále u Semil

Pomník v Koberovech

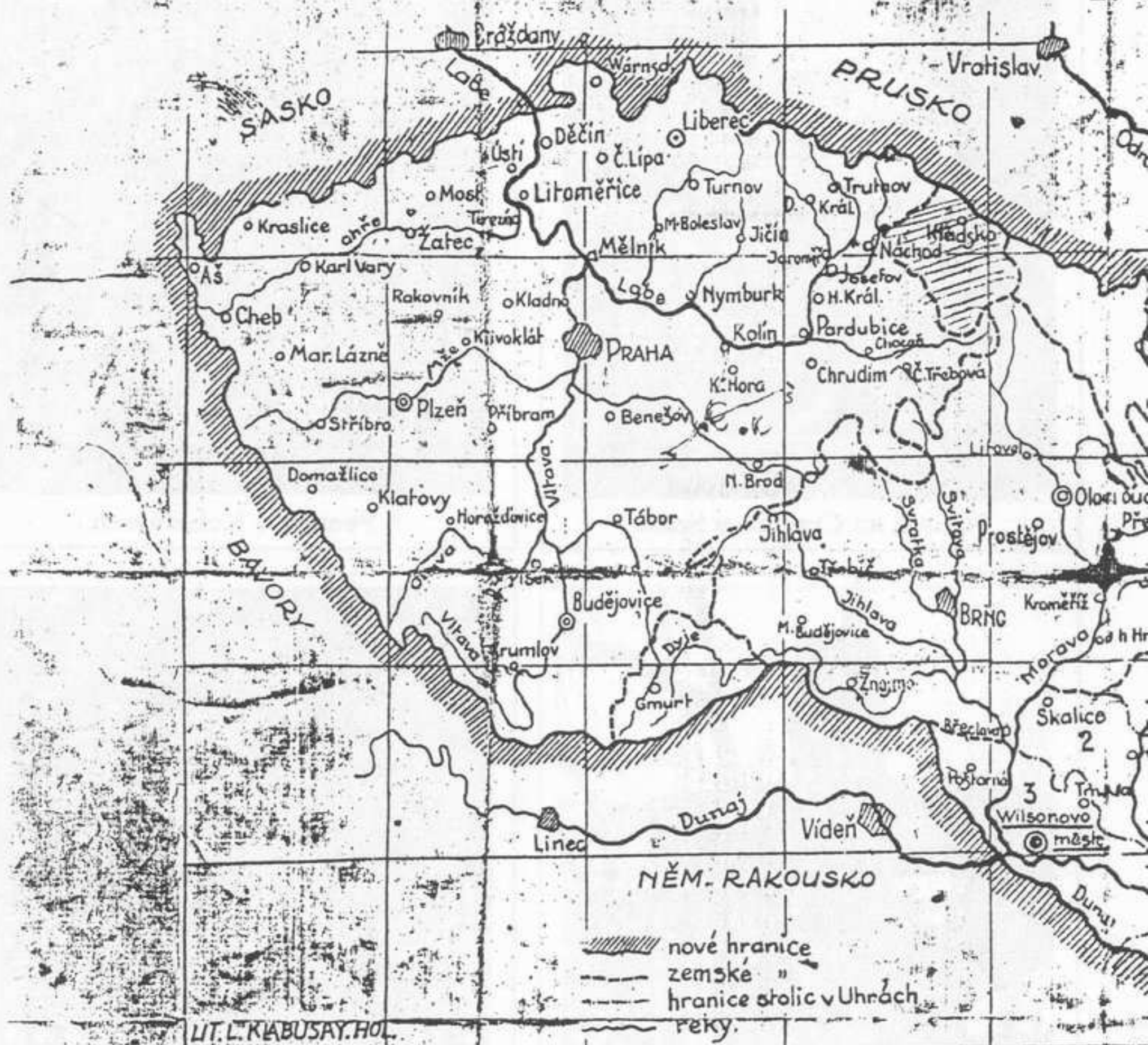

Pomník v Harrachově

Pomník v Záhoří pod Kozákovem

Budoucí republika

Území republiky československé má obsahovati dle požadavků
 Těšínska, 16 slovenských stolic, Kladsko, Ratibořsko, území kol
 jej spojovatí korridor územní na hranicích Něm. Rakouska, a
 s 13 miliony obyvatelů.

Budoucí republika československá

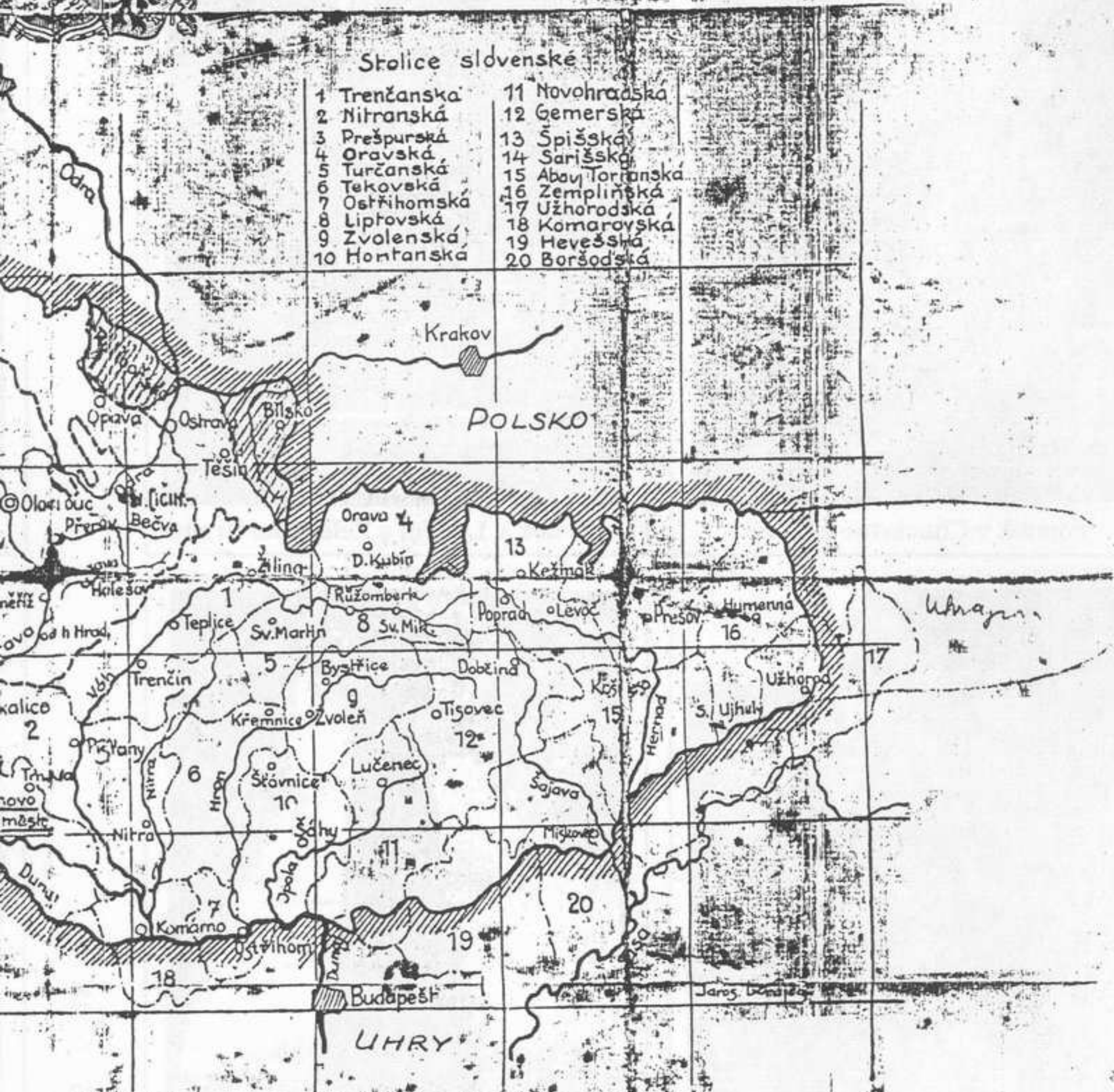
Území republiky československé má obsahovati dle požadavků českých celé Král. České, Moravu, Slezsko opavské, s částí Těšínska, 16 slovenských stolic, Kladsko, Ratibořsko, území kol Cmuntu a Poštorné. Se státem jihoslovanským bude její spojovat korridor územní na hranicích Něm. Rakouska a Uher. Plocha republiky obnášela by asi 120.000 Km² s 13 miliony obyvatelů.

československá

Stolice slovenské

1 Trenčanská	11 Novohradská
2 Nitrianská	12 Gemerská
3 Prešpurská	13 Špišská
4 Oravská	14 Sarišská
5 Turčanská	15 Abau-Torianska
6 Tekovská	16 Zemplínská
7 Ostřihomská	17 Užhorodská
8 Liptovská	18 Komarovská
9 Zvolenská	19 Hevešská
10 Hontanská	20 Boršodská

Starší českých celé Král. České, Moravu, Slezsko opavské s částí
i kol Cmuntu a Poštorné. Se státem jihoslovanským buda
ská a Uher. Plocha republiky obnášela by asi 120.000 Km²

Pomník v Chuchelné u Semil

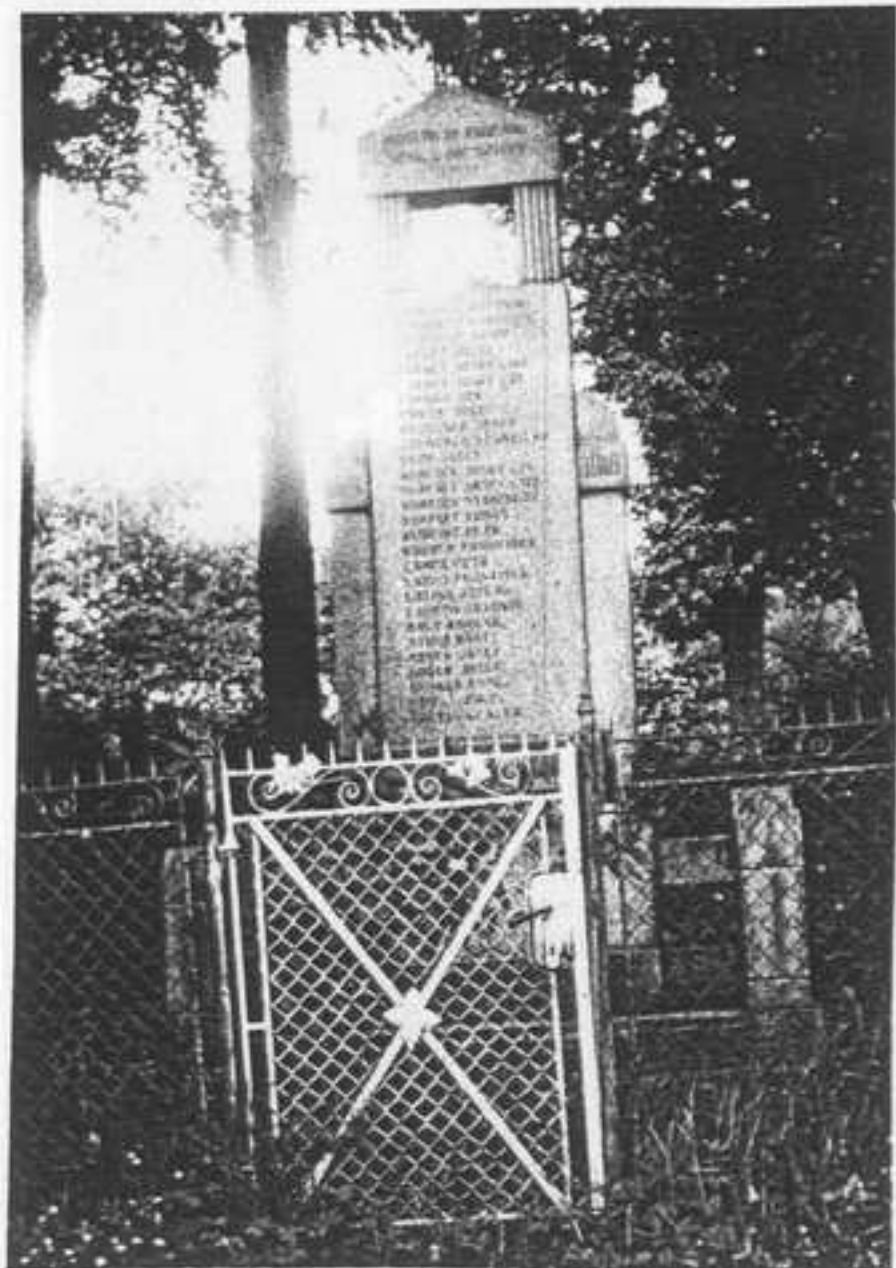
Pomník v Líšném u Železného Brodu

Pomník v Příkrém u Semil

Pomník ve Staré Vsi u Vysokého n. J.

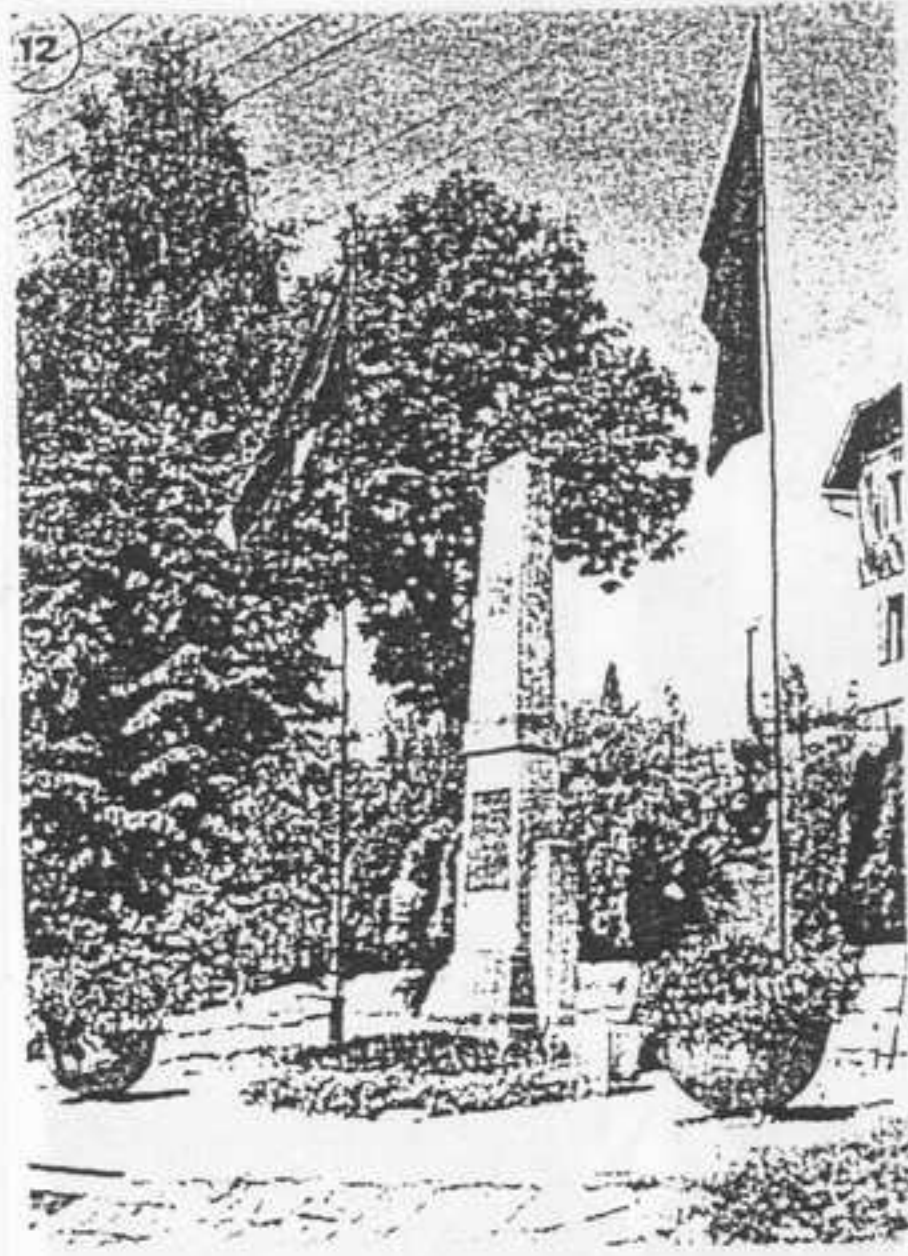
Pomník v Bozkově

Pomník na Prackově pod Kozákovem

Pomník na Českém Šumburku

Pomník v Albrechticích v Jiz. h.

Pomník v Bílém Potoce

Pomník ve Vrkoslavicích

Pomník v Janově nad Nisou

Pomník v Bílém Kostele

Pomník na Smržovce

Bývalý pomník v Lukášově u obchodu

Pomník v Kokoníně

Bývalý pomník v Proseči nad Nisou

Pomník v Dětrichově

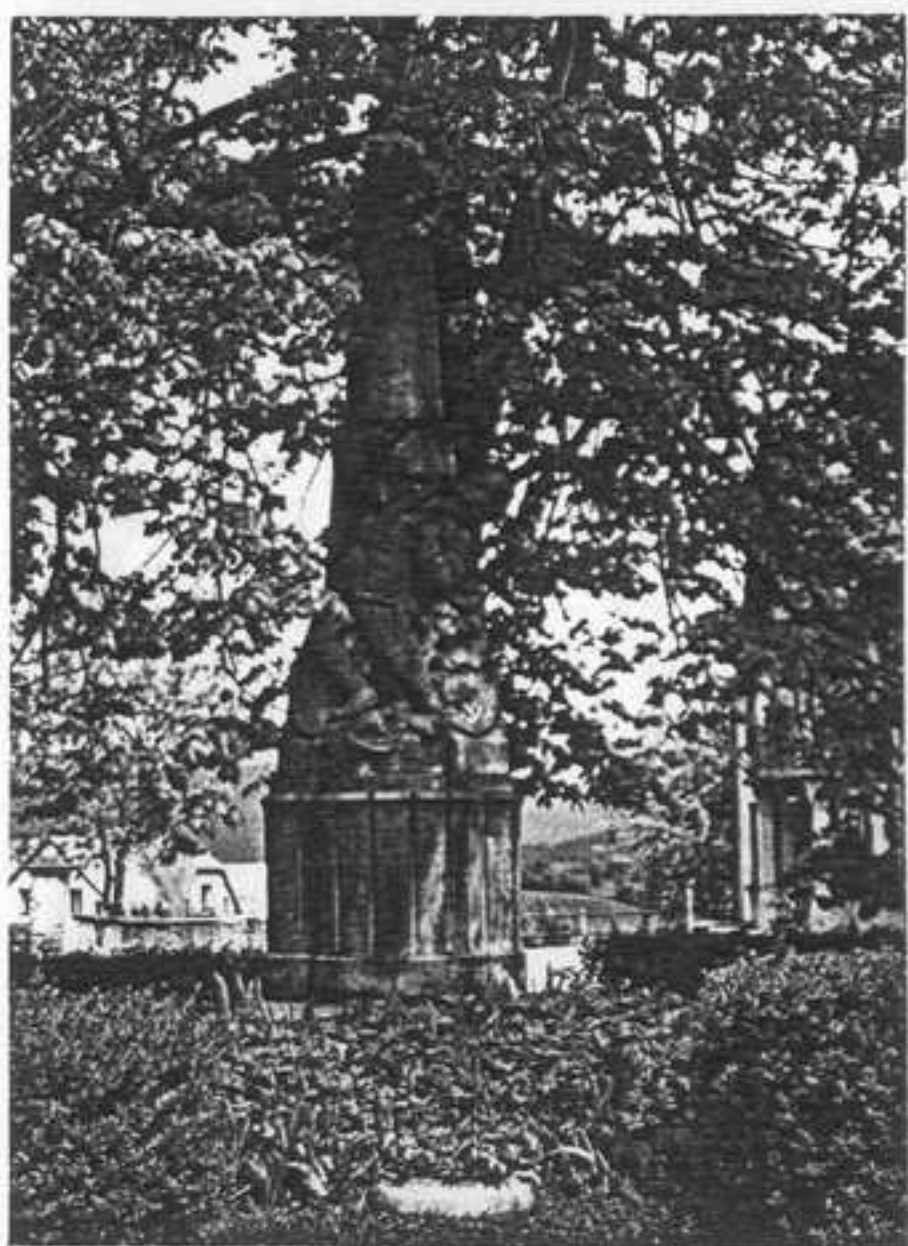
Pomník ve Vlčetíně u Českého Dubu

Pomník v Lučanech nad Nisou

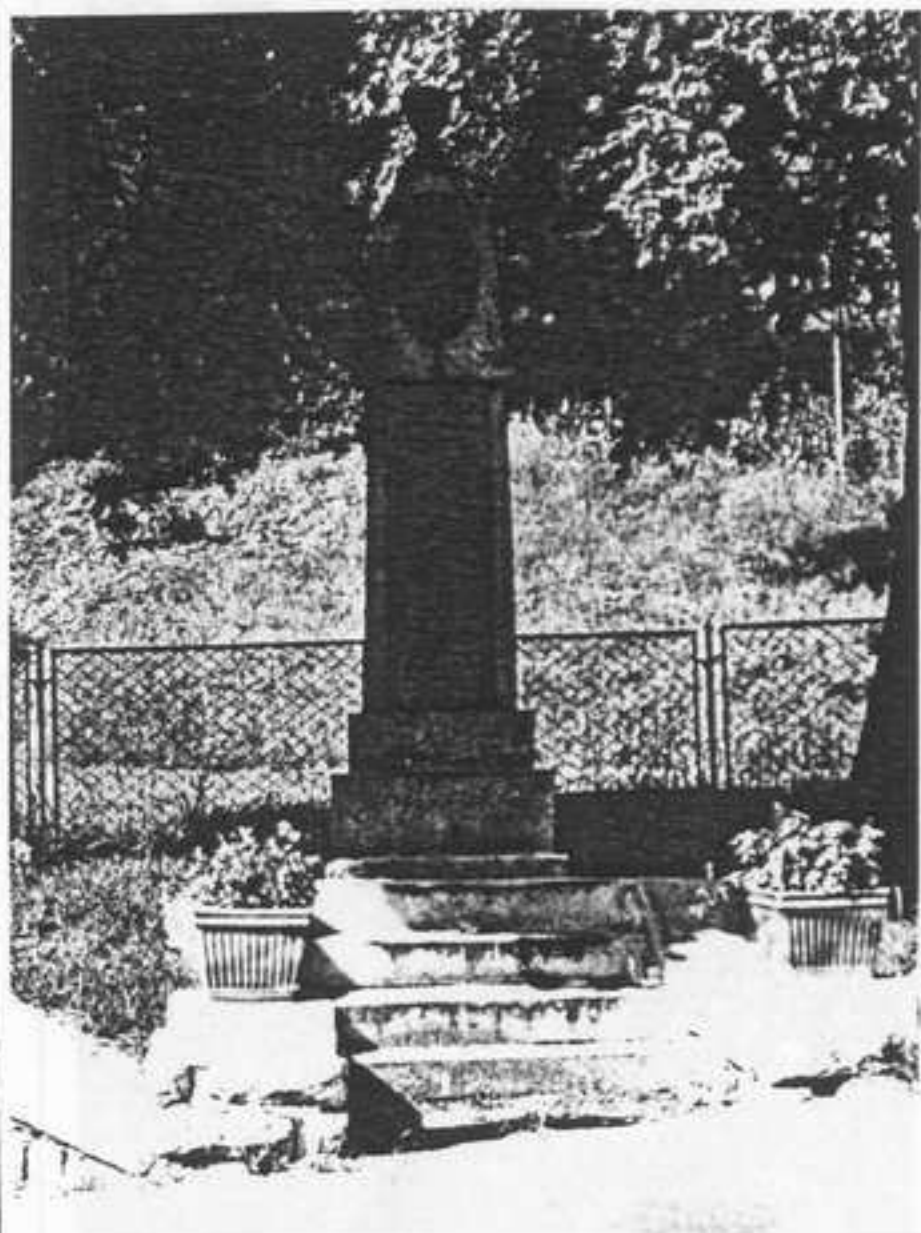
Pomník v Kněžicích u Českého Dubu

Pomník ve Vysokém nad Jizerou

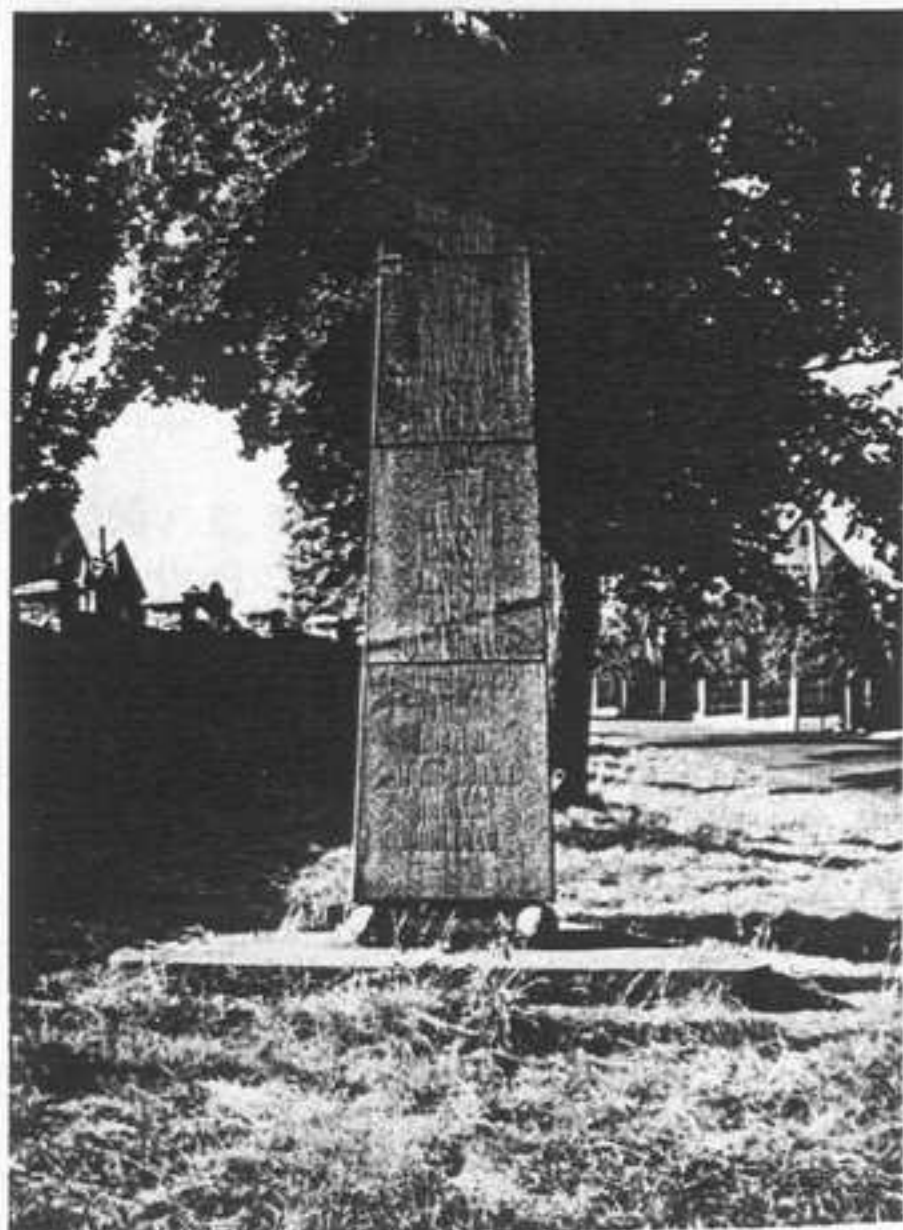
Pomník v Jesenném

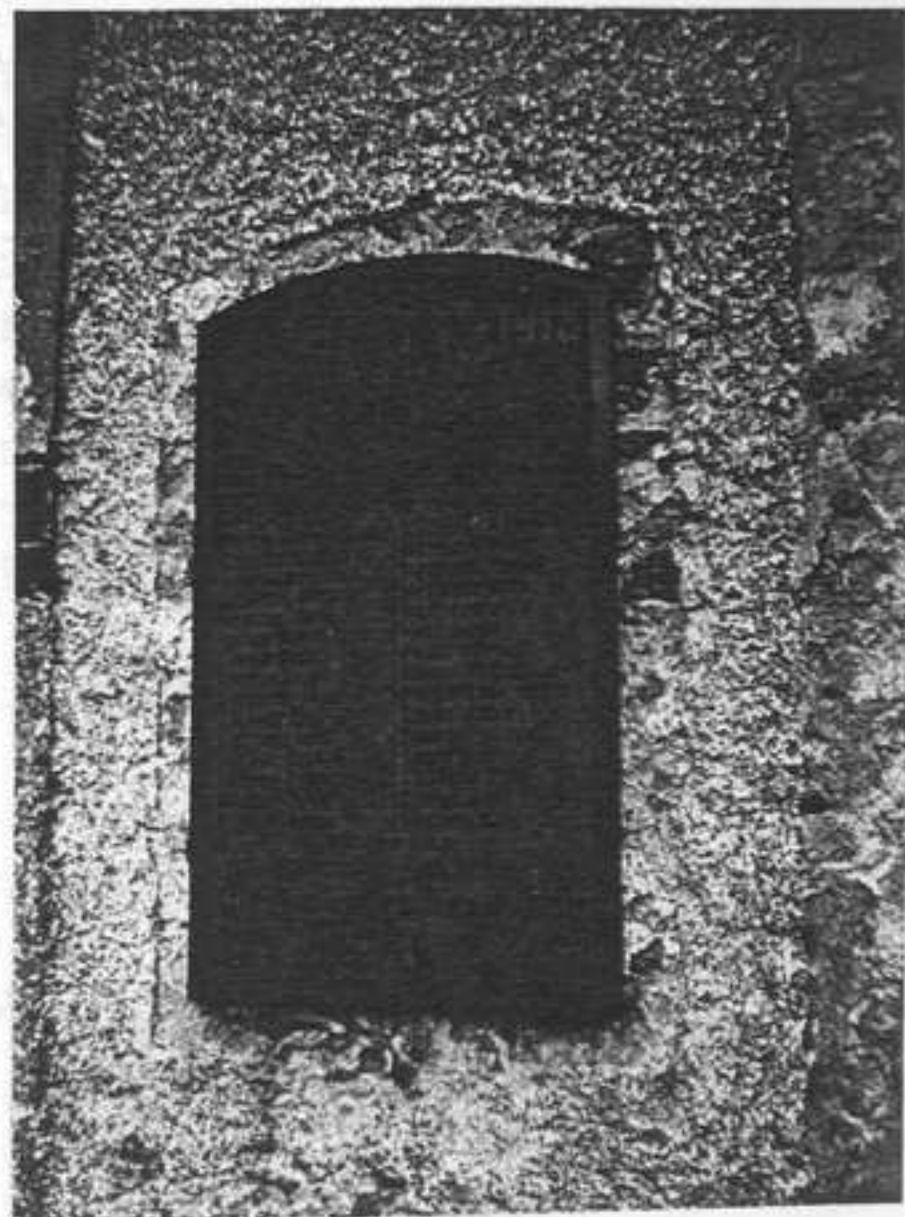
Pomník v Haraticích

Pomník v Jablonci nad Nisou

Pomník v Machníně

Pomník v Horní Řasnici

Pomník v Kunraticích u Liberce

Vojenský kámen u Polních Domků

4. - 21. 8. Šestá italská ofenzíva na Soči.
 27. 6. Rumunsko vyhlašuje válku Rakousko - Uhersku.
 29. 6. Velení německé branné moci přebírá p. Hindenburg.
 Září Rumunská ofenzíva v Sedmihradsku.
 14. - 17. 9. Sedmá italská ofenzíva na řece Soči.
 15. 9. Na Sommě Britové poprvé nasazují tanky.
 8. - 12. 10. Osmá italská ofenzíva na Soči.
 Listopad Centrální mocnosti téměř vyřazují z boje Rumunsko a většinu jeho území obsazuje Rakousko - Uhersko, Německo, Bulharsko a Turecko.
 21. 11. Umírá císař František Josef I.; jeho nástupcem se stává císař Karel I..
 12. 12. Centrální mocnosti vystupují s veřejnou nabídkou Dohodě na zahájení mírových jednání. Oficiální nóta Dohody byla vydána 30. prosince.
 21. 12. Prezident USA T. W. Wilson vyzývá válčící státy k formulování svých válečných cílů.

Rok 1917

- leden Tajná jednání mezi Rakousko Uherskem a Dohodou o separátním míru.
 17. 1. V Itálii založen Český dobrovolnický sbor.
 1. 2. Německo vyhlašuje neomezenou ponorkovou válku.
 8. 3. Únorová revoluce v Rusku.
 4. - 12. 3. V Rusku odstupuje car Mikuláš II. a vzniká Prozatímní vláda.
 16. - 19. 3. Německá vojska se tajně přesunují na obrannou Siegfriedovu linii.
 27. - 28. 3. První neúspěšný útok Britů na syrskou Gazu.
 6. 4. USA vyhlašují válku Německu.
 9. 5. - 15. 5. Nivellova ofenzíva proti Siegfriedově linii.
 18. 6. Druhý neúspěšný útok Britů proti Gaze.
 12. 7. - 5. 6. Desátá italská ofenzíva na Soči.
 12. 8. Řecko vyhlašuje válku centrálním mocnostem.
 30. 8. - 11. 9. Ruská ofenzíva v Haliči.
 14. 9. Čína vyhlašuje válku Německu; 21. 8. Rakousku-Uhersku.
 17. 9. Česká národní rada uzavírá s francouzskou vládou dohodu o zřízení české armády ve Francii.
 19. 9. Jedenáctá italská ofenzíva na Soči.
 20. 9. Korfská deklarace, požadující sjednocení Chorvátska a Černé Hory se Srbskem.

14. 9. - 5. 10. Německá ofenzíva na Rigu (dobyta 3. 10.) a k Petrohradu.
 24. 9. - 27. 10. Německá a rakousko-uherská ofenzíva u Kobaridu (Caporetta) způsobila zhroucení italské fronty.
 Říjen - prosinec Britové obsazují Palestinu.
 9. 10. V Rusku zřízen Český armádní sbor.
 Listopad Stabilizace fronty na Piavě.
 6. - 7. 11. Bolševická revoluce v Rusku (VŘSR).
 3. 12. Začínají předběžná jednání v Brestu Litevském.
 7. 12. USA vyhláší válku Rakousku - Uhersku.

Rok 1918

3. 1. Americký prezident T. W. Wilson vyhláší 14 bodů programu na ukončení války.
 Únor Vzpouza námořníků v Boce Kotorské.
 18. 2. Zahájena německá a rakousko - uherská ofenzíva proti Rusku.
 23. 2. Rusové zastavují německý útok na Petrohrad.
 3. 3. Rusové podepisují Brestlitevský mír.
 5. 3. Centrální mocnosti přinutily Rumunsko uzavřít separátní mír.
 21. - 30. 3. Německo zahajuje na západní frontě ofenzívu " Michael".
 26. 3. F. Foch jmenován vrchním velitelem dohodových armád.
 9. - 30. 4. Německo provádí na západní frontě ofenzívu "Georgette".
 27. 5. - 31. 7. Německo prolamuje francouzskou obranu u Reims a proniká k Marně.
 Červen Čtvrtá německá ofenzíva na Compiègne.
 15. - 17. 7. Pátá německá ofenzíva na Marně.
 18. 7. Ofenzíva dohodových vojsk na Marně.
 8. 8. Spojenci prolamují německou obranu mezi Albertem a Montdidierem.
 21. 8. - konec září Spojenecká ofenzíva na Sommě.
 Září Bulharská vojska poražena u Soluně.

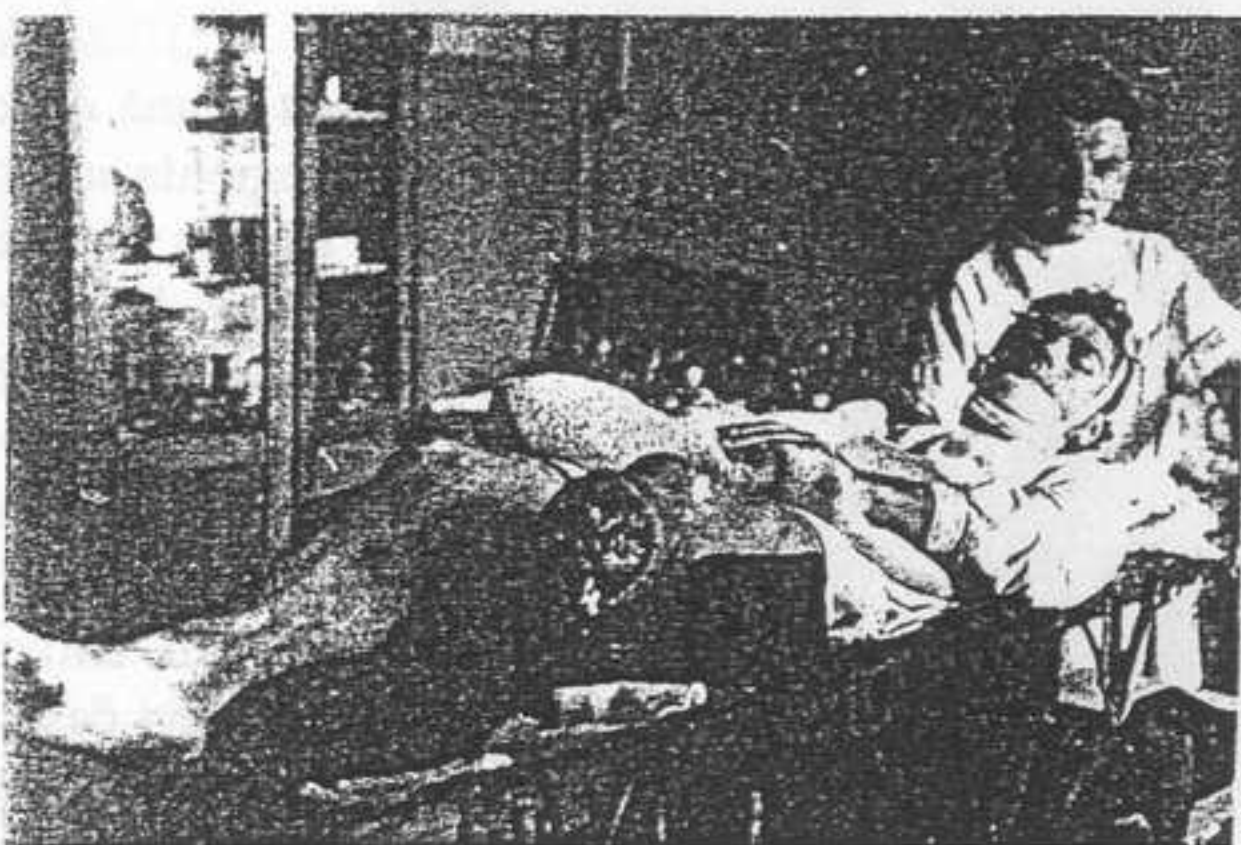

Září - říjen	Britové vítězí v Mezopotámii a Palestině.
26. 9.	Zahájena všeobecná ofenzíva Dohody na celé západní frontě. Kapitulace Bulharska.
Říjen	Ústupem německých a rakousko - uherských vojsk za Dunaj a Sávu končí jejich odpor na Balkáně.
5. 10.	Německo žádá o jednání s dohodou o příměří.
24. 10.	Dohoda zahajuje ofenzívu na italské frontě.
30. 10.	Kapitulace Turecka.
Konec října - začátek listopadu	Rozpad rakousko - uherské monarchie.
3. 11.	V Padově podepsáno příměří mezi Rakouskem - Uherskem a Itálií.
4. 11.	Nejvyšší spojenecká rada vypracovala podmínky příměří s Německem.
8. 11.	Spojenci oznamují v Compiègne Německu podmínky příměří.
11. 11.	Delegace států Dohody Německa podepisují smlouvu o příměří v Compiègne a v 11 hodin téhož dne ustaly válečné akce.

Zejména Češi tuto válku prožívali velmi těžce. V českých zemích se tehdy šířila myšlenka panslavismu tj. idea jednoho Slovanského státu vedeného ruským Carem. A do toho všeho měli Češi nastoupit do boje proti Srbům a také proti Rusům. Snažili se proto válčení za každou cenu vyhnout. Teprve až pod hrozbou trestu smrti nezbylo než se podvolit a do armády nastoupit. Do Rakousko-Uherské armády bylo tehdy naverbováno přes jeden milion Čechů. Byli nasazeni hlavně na Srbskou, později na Ruskou frontu. Z dodnes dochované válečné korespondence však přímo sálá nechuť českých vojáků do válčení. Jediné, co je zajímalo, bylo za každou cenu přežít a co nejdřív se vrátit domů. Velmi časté byly případy dezerce, které byly při dopadení zpravidla trestány kulkou. Doma to také nebylo veselé. Země byla válkou vyčerpaná, byl zaveden systém potravinových lístků a panoval velký nedostatek všeho na co člověk pomyslel. A do toho se z války vraceli jen zmrzačené trosky těch, kteří byli před válkou živiteli rodin. Ti co válku přežili ve zdraví se domů podívali až po dlouhých čtyřech letech utrpení. Vojáci, kteří vstoupili do čsl. legií se domů dostali až v roce 1921 po absolvování dlouhé cesty z Vladivostoku do Evropy. Spousta vojáků se však domů nevrátila nikdy. Marně čekaly mnohé manželky a matky na své muže a syny, kteří cestu domů už nikdy nenalezli. A za co? Za to, že se pár politiků nedohodlo. Opravdu zvláštním způsobem začalo to naše 20. Století. Cena za to byla obrovská a zaplatilo jí na 10 milionů lidí svým životem a nespočet lidí svým doživotním postižením. Kolik rodin bylo válkou rozvráceno a živořilo hluboko pod hranicí chudoby se již také nikdo nedozví. Jedinou

vzpomínkou na toto hrůzné období zůstaly do dneška jen zvláštní monumenty a pomníky roztroušené po všech městech, městečkích a vesnicích naší republiky. Na některých jsou vytesány seznamy těch, kteří domů nedošli, některé jsou zdobeny jen prostým křížem a letopočtem 1914 -1918. Některé z těchto památek postihla přestavba na památníky Rudé armádě a jsou dodnes ozdobeny „slušivou“ pěticípou hvězdou. Existují dokonce i pomníky, které během polistopadové euforie v 90-tých letech prodělaly ještě přestavbu druhou na podivné památníky „boje za svobodu a proti bezpráví“. Z mnoha památníků se dochovaly jen trosky nebo se nedochovaly vůbec. Spousta těchto památek je i v našem regionu. Někdo může namítnout „vždyť jsou to pomníky, které nemají s Jizerskými horami nic společného, tak proč o nich psát“. Je pravda, že na místě těchto památek se žádná tragická událost nestala, ale zkusme je brát jako tiché vzpomínky na ty, kteří se v našich horách narodili, žili a kterým nebylo souzeno v těchto horách svůj život ukončit. Zároveň jsou to vzpomínky na spoustu rodin, které tak musely zaplatit krutou daň za slávu Císaře pána a jeho rodiny.

Původně jsme chtěli v tomto vydání uvést i konkrétní počty obětí v jednotlivých obcích našeho kraje, ale vzhledem k nedostatku času se to zatím nepodařilo. Pokusíme se to napravit v některém z dalších čísel Patronu.

Použitá literatura :

Československá akademie věd - Malá Československá encyklopedie
Miroslav a Hana Honzíkovi - 1914 / 1918 léta zkázy a naděje

Ivan Fojtík

BITVA U ZBOROVA

Západní Ukrajina dodnes nezapře svoji příslušnost k bývalému Rakousko - Uhersku. Pole jsou rovnoměrně osetá, lidé prý pracovitější a vesnice spořádanější a čistší než jinde ve východní polovině země. Bývalá metropole východní Haliče, plná

barokních kostelů, nezapře své kořeny, jako Praha, Krakov či Záhřeb. Sto kilometrů na jihovýchod od Lvova v malebné, lehce se vlnící krajině monarchie končila. Právě tady, v okolí Zborova a Kalinivky proběhla 2. července 1917 bitva, která položila základy nejen československým legiím, ale možná i příštímú československému státu.

Zpráva velení ruské armády, v jejíchž řadách čeští a slovenští legionáři bojovali proti německým a rakouským vojskům, průběh vítězné bitvy popsala slovy: „Chrabrá vojska čtvrté finské divize a československé brigády opanovala silně opevněné nepřátelské pozice na výšinách západně od vesnice Zborova a opevněnou vesnici Koršilov, prorvavše tři řady nepřátelských zákopů. Česká brigáda zajala 62 důstojníků, 3150 vojáků, ukořistila 15 děl a mnoho strojních pušek.“

Historikové konstatují, že bitva, které se na straně českých legií účastnilo 3350 mužů, nemohla nijak ovlivnit celkový úspěch či neúspěch poslední ruské ofenzívy první světové války, která vstoupila do dějin jako ofenzíva Kerenského. Nová demokratická ruská vláda tehdy zoufale potřebovala dosáhnout vojenského úspěchu, aby se dokázala vypořádat se vzrůstající demoralizací vojska a stále hrozivějšími aktivitami bolševiků. Bohužel, přes vítězství českých legií se ofenzíva, v níž měly ruské jednotky proti rakouským a německým trojnásobnou převahu, nezdařila.

Ve vztahu k československému zahraničnímu vojsku však měla blahodárný vliv. Ruská vláda dospěla k názoru, že může legionářům plně důvěřovat, a otevřela dveře pro organizování československých jednotek. Historie je však plná paradoxů. Přísně vzato byla bitva u Zborova z velké části vlastně bratrovražedným bojem, kdy proti sobě stáli Češi proti Čechům. Proti legionářům totiž stály dva rakouské pluky složené především z Čechů - 35. plzeňský a 75. jindřichohradecký. Katastrofální porážka vyústila ve skandál, kdy němečtí poslanci ve vídeňském parlamentu obvinili Čechy v rakouských uniformách ze zrady.

Jak však ukázalo vyšetřování, bojovali čeští vojáci za císaře z plných sil a porážku způsobilo především selhání přísunu posil.

Je tu však i další překvapivý detail. Osmdesáté výročí vítězství u Zborova spolu ve středu na hřbitově u vesnice Kalinivka oslavovali Češi i Ukrajinci. Byl přítomen nejen český prezident Václav Havel, ale i náčelníci obou generálních štábů a čestné jednotky české i ukrajinské armády. U mohyly s ostatky padlých československých legionářů vlála i vlajka ukrajinská. Řečníci připomínali společný boj za samostatnost národních států - českého a ukrajinského.

Přitom to, co bylo pro československé legionáře první vítěznou bitvou, bylo pro ukrajinské elitní oddíly takzvaných sičových střelců, bojujících na straně Rakouska proti Rusku, katastrofální porážkou.

Historici se dodnes prou, jak se o zničení jádra ukrajinského vojska zasloužili čeští legionáři, ale podle některých zdrojů to nebylo bezvýznamné.

„Protože všechno špatné je k něčemu dobré, byli zajatí sičovní střelci, kteří se zformovali z Ukrajinců v rakouské Haliči, převezeni do Kyjeva. A právě z těchto zajatců se po bolševické revoluci zformovalo jádro armády první Ukrajinské republiky. Ta pak bránila zemi proti Rudé armádě,“ říká k tomu znalec Ukrajiny Bohdan Zylinský.

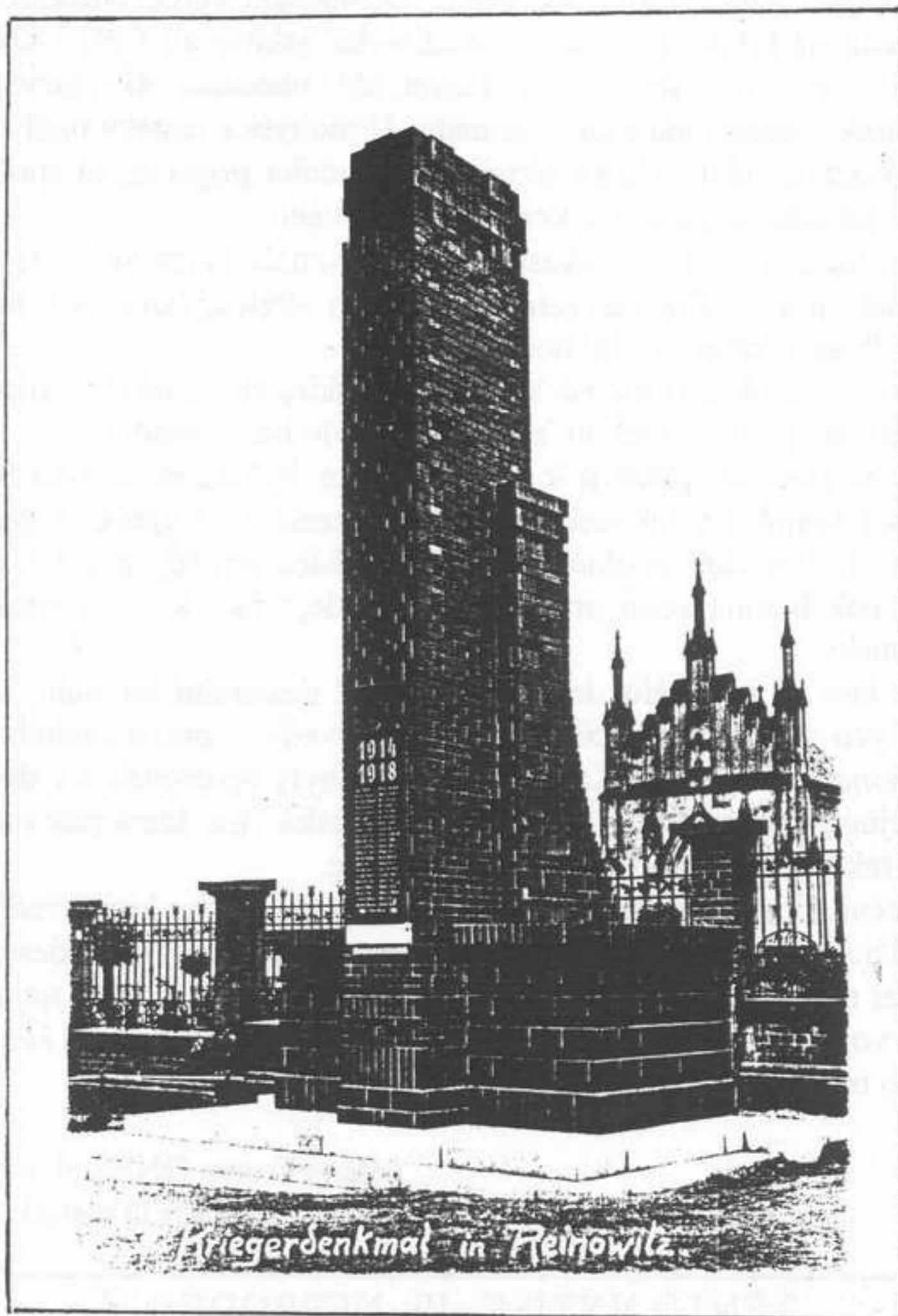
Dnes, kdy už jen málokdo ví, co se před desítkami let stalo, stojí nevelká mohyla padlých sičových střelců jen pár metrů vedle monumentálního památníku českých legionářů. Obyvatelé Kalinivky obě mohyly opatrovali i v dobách komunismu se stejnou péčí a láskou. „Byla to křesťanská víra, která nás vedla k péči o tyto padlé,“ řekl jeden ze starých obyvatel vesnice.

Středeční slavnost, na niž přijelo do tohoto zapadlého kouta vedle presidenta i mnoho dalších politiků a generálů obou zemí, se zase nejméně deset let nebude opakovat. Pár měsíců nebo možná let bude dík za starost o jedno z nej památnějších míst našich vojenských tradic vyjadřovat 1500 párů českých bot, které vesničané obdrželi jako malý, opravdu velmi malý dárek.

Mladá Fronta DNES, 4. července 1997
pro MFD napsal Luboš Palata

TENTO VÝTISK JE NEPRODEJNÝ
a slouží výhradně pro vnitřní potřebu našeho sdružení
a jeho členů !

*Zpracováno během roku 1998 jako příloha
spolkového informačního zpravodaje Patron.*

Na první straně pomník padlých v Šumburku nad Desnou v den Masarykova pohřbu.

Na zadní straně pomník padlých v Rýnovicích.

V textu fotografie legionářů v Jablonci po návratu z fronty, ukázka přidělových lístků na chléb a mouku, záběry raněných ve vojenských lazaretech a polní hřbitov. Uprostřed mapa Československé republiky, tak jak si ji naši předkové představovali.

Fotografie do tohoto vydání připravili Hynek Farský, Jiří Šourek a Josef Zítka.